

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

det von Westenske Institut

for

Skoleaaret 1848—49.

Bed

H. G. Bohr,
Skolens Bestyrer.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. G. Salomon.
1849.

Indhold.

1. Skolens Halvhundredears Jubilæum.
  2. Skolens Historie i Skoleaaret 1848—49.
-

Det var en stor æra for Skolen at få vedtaget et sådant højtidsfest i 1849 inden end af skolåret. Det var også et godt tilfälle til at få udskrevet og udgivet et værdigt og dyrbart minde om det store hundreårsselskab. Det var dog ikke en let opgave, da der var mange vigtige personer, der havde deltaget i det store selskab, og der var også mange, der ikke havde deltaget, men som var kendt og respekteret i landet og udlandet. Men det blev gjort, og det blev et vellykket og mindestabelt fest.

1. Skolens Halvhundreaars Jubilæum.

Den 15de Mai 1849 var det 50 Aar siden, at det v. Westeniske Institut begyndte sin Virksomhed. Hvorlidet end vort Fædrelands truede Stilling kunde opfordre til nogen festlig Glæde endogsaa i en mere privat Anledning, troede jeg dog ikke at burde lade en Dag gaae forbi, der navnlig for Skolens ældre Disciple førte saa mange Minder med sig, uden at kalde Skolens Historie lidt nærmere for den Enkeltes Bevidsthed. Vel var jeg ikke i Besiddelse af saadanne Kilder til Fremstillingen af Skolens ældre Liv, at jeg kunde haabe at gjøre et fort Omrids af dens Historie interessant for en almindeligere Betragtning af Undervisningsvæsenets Udvikling, men jeg folgte med mig selv, at et Tilbageblif paa Skolens ældre Historie var et nyt Sammenhæftningsled mellem mig og mine Medbarbejdere i dens Udvikling, og at Kraften forfristes, Sandsen stærpes ved at kalde Mindeerne tillive; jeg haabede, at Grindringen om ældre Generationers Færd ogsaa hos Disciplene skulle styrke den Kjærlighed og Agtelse for Skolens Arbeide, der er Disciplinen usynlige Kjæde, den nødvendige Betingelse for Skolens kraftige Liv.

Indbydelsen til Dagens Høitidelighed var, netop paa Grund af Tidssomstændighederne, ikke stæt paa nogen overordentlig Maade eller i den Almindelighed, jeg ellers havde ønsket. Disciplene vare anmodede om at inddbye deres Forældre og Skolens ældre Disciple til at bætre Høitideligheden med deres Nærværelse,

forsaavidt Pladsen maatte tillade at modtage dem. Saaledes
forsamledes den 15de Mai 1849 i Skolesalen med Disciplene
og Lærerne et Antal af Eldre og Ungre, der interesserede
sig for Skolen. Efterat Disciplene havde assunget en til
Dagens Høitidelighed forfattet Sang, talte Bestyreren om-
trent saaledes:

„Skolen er idag samlet for i den felles Kreds at mindes
den Dag, da den for et halvt Aarhundrede siden begyndte sin
Virksomhed. Det er en lang Årarrække, der i Menneskeslægtens
Historie er betegnet med store Omvæltninger: en ny Kultur-
udvikling har i det Tidssrum, vor Tanke dybler ved, begyndt sin
Sejrsgang fra Frankrig, en Crobrers Bud har lydt over Europa,
Troner ere opreiste og styrtede sammen; Krigens Fakkel har to
Gange blusset over vore Fædres Tage. Og imidlertid har vor
Skole forsat sin stille Virksomhed fra Dag til Dag; med Ad-
varslser og Opmuntringer, med Ros og Daddel er Ordets Frø-
korn blevet nedlagt; har spiret og haaret Frugt i Slægt efter
Slægt: livsfriße Ynglinge, modne Mænd og Oldinger ses til-
bage paa denne Kreds, som den, hvor Grundvolden blev lagt
til den Dannede, de have haaret ud i Verden. Og naar vi
sammenligne denne Skolens stille Fremvært med de store Be-
givenheder, der samtidigt have forandret Menneskeslægtens Vil-
kaar, kunde det maafee synes, som om vi dyalede ved noget
Smaat og Ubetydeligt. Denne Betragtning vilde have sin Grund,
hvis vi betrakte Skolens Historie som den almindelige side-
ordnet, dersom vi ventede, at den i og for sig kunde giøre Pa-
stand paa den samme Oprørshed, som den, hvormed vi
folge de store Tankers Udvikling i Menneskeslægtens Liv. Men
saaledes er det ikke! — Idet vi med en naturlig Forstårlighed
dyale ved de Minder, der bare vor egen Virksomhed, betrakte
vi dog kun Skolens Historie som et Led i den Udviklingsrække,
vort Folk har gjennemgaaet. Og hvor underordnet vi end anse den
enkelte Skoles Virksomhed for at være i Forhold til det Hele, saa
maa den dog, naar den et langt Tidssrum har ført et kraftigt Liv,
stadigt været paavirket af Kulturgangen i det Hele: den

maa dels have modtaget og dels overensstemmende med sin Organisme udviklet det modtagne Stof. Men dersom vor Skole i det lange Tidsrum, den har bestaaet, ærligt har bidraget sit til at udfylde sin Plads i Raekken af Danmarks Undervisningsanstalter, saa tor vi vel tillade os at adlyde vor Følelse og et Dieblik dyæle ved et kort Omrøbs af dens Udvifling.*)

I Begyndelsen af Aaret 1799 bekjendtgjorde v.Hrr. J. C. v. Westen, R. Brendstrup og H. Nissen en Plan til Oprettelsen af en Undervisningsanstalt, hvori de udtalte den Hensigt at oprette en Skole „hvori ikke alene den tilkommende Bidensfabsmand men ogsaa Handelsmanden og Haandverkeren kunde vorde dannede.“ Her er da fra Begyndelsen af den Hensigt angivet, at virke for Dannelsen ab de to formelle Beie, Skolen siden har beholdt. De i Udkastet angivne Midler indskrenkede sig til en fort Fremstilling af de Sprog og Bidensfابر, der skulde foredrages, men ikke desmindre fandt Indbydelsen en velvillig Modtagelse vel fornemmelig af den Grund, at Indbyderne var hederligt bessendte fra deres tidligere Virksomhed i Skolesaget: navnlig havde v. Westen givet Undervisning i flere af Datidens betydeligste Skoler, i „Skoleynderinstitutet“ under Bestyrelse af Etatsraad Paulli, Prof. Tode og Bisshop Birch, samt i det schouboske og det basedowske Institut. Saaledes kunde Skolen allerede den 15de Mai 1799 aabnes med et Aantal af 28 Disciple. 1804 døde den ene af Stifterne H. Nissen, uden, som det synes, at dette DødsSalb havde nogen videre Indflydelse paa Skolen. Brendstrup fratrædte 1821, da han blev ansat i en anden Livsstilling. Fra den Tid bestyrede v. Westen ene Skolen til 1832 og har saaledes upaatvivelig været den af Stifterne, der har haft den største

---

*) Anm. I den følgende Fremstilling har jeg benytet og undertiden giengivet B. A. Borgens Bearbejdelse af de saa og utilstrækkelige Kilder, der store til hans Raadighed. (See Skoleprogrammet for 1840.)

Indflybelse paa Udviklingen af den Skole, der tænemlig har vedblevet at bære hans Navn.

Skolens første Lokale paa Store Kjøbmagergade Nr. 66, havde vistnok sine betydelige Mangler; navnlig varer Værelserne smaa og mørke, tildels lave og uregelmæssige, Trapperne næsten farlige, Gaardstrummet for indstændet til at yde Disciplene tilstrækkelig Tumbleplads. Men den Tid gjorde færre Førbringer end vor Tid til et Lokales Hensigtsmæssighed for den physiske Opdragelse, og i ethvert Tilfælde synes den nævnte Lejlighed at have været rummelig nok for det Aantal af Disciple, hvormed Skolen begyndte sin Virksomhed, af hvilke kun 6 undervistes i den studerende Afdeling. En regelmæssig Tilgang forøgede imidlertid Skolens Discipelantal, indtil det i Aaret 1811 naaede sin høieste Frequents under den første Bestyrelse, nemlig et Aantal af 148 Disciple, hvoraf de 42 studerende undervistes i 3 Klasser, de 38 ustudende, saavært man kan sjonne af Examensprotokollen, i 3 eller 5 Klasser, Resten i en fælles forberedende Klasse. I Skolens første År indtil 1809 fandtes der en overveiende Flerhed af Disciple i de ustudende eller saakaldte Handelsklasser, rimeligtvis paa Grund af Tidsforholdene; thi da det fordums friske Handelsliv begyndte at tage sig, viste sig et langt større Aantal i de studerende Klasser, da den Mening, der saa lange vedvarede, begyndte at gjøre sig gjældende: at Studeringernes Wei var den bedste Anvisning til et sikkert Udkomme.

Til i bestemte Tæk at kunne fremstille den ældre Skoles indre Liv manglende Kilderne; kun nogle faa Examensprotokoller og lignende Dokumenter ere os levede. Imidlertid viser det sig, at Bestyrerne have hen vendt en alvorlig Opmærksomhed paa Hovedmidlet til at støre en Skole den kraftige Udvikling, paa Valget af hyggelige og samvittighedsfulde Lærere. „I Henseende til Valget af Lærere“ hedder det i Stifternes Indbrybelse, „da borge vi ved Tabet af vor Ugtelse for, at ovenstaende Sprøg og Videnskaber virkelig skulle blive foredragne af duelige Mænd.“ Og mellem den ældre Skoles Lærere forekomme mange Navne, der siden i andre Krede have gjort sig bekjendte som Danmarks fortrinligste Skolemænd, af hvilke jeg som Exemplar vil anføre:

Michael Nielsen, den senere berømte Bestyrer af Borgerdybstolen i København, B. S. Ingemann, der foruden ved sin Virksomhed for det pædagogiske Fag er alle Danne befjendt som Digter, N. B. Krarup, siden Bestyrer af den christianshavnske Borgerdybstole, L. Fogtmann, hæderlig befjendt for sin pædagogiske Virksomhed paa Herlufsholm, Gustav Adolph Dichmann, den nuvarende Bestyrer af Herlufsholm Skole og Opdragelsesanstalt, S. Zahle, den begavede Prædikant og Digter, C. Svenningsen, hvem Borgerdybstolen paa Christianshavn styrber en Del af sin Udvilning, C. Funch, der nu er Overlærer ved Realstolen i Aarhus. Hertil kom de senere Bestyrere af vor Skole: Kn. Nielsen og B. Borgen. Disse Exempler paa et omhyggeligt og heldigt Lærervalg funde forsøges med flere, men de ere tilstrækkelige til at begrunde den Mening, at Skolens Undervisning blev ledet med Omhu og Kraft, naar man dertil fyer den Vennerkning, der er hævet over al Twivl, at navnlig v. Westen med Omhyggelighed og Alvor tog sig af Undervisningens Plan og Bestyrelsen i det Hele. Som et Bidrag hertil fortjener det at ansøres, at det i Året 1822 blev bestemt, som det hedder i Protokollen „at de studerende Klassers Lærere i Slutningen af hver Maaned skalde samles med Bestyrelsen dels for at træffe Aftale om Inbretninger og Forbebringer, som i Årets Lyb maatte agtes tjenlige til at fremme Skolens Virksomhed, dels for at meddele deres specielle Dom om Lærerernes Flid og Forhold, hvorefter alle Disciplene i de studerende Klasser skalde samles for at erfare Resultatet af den forlobne Maaneds Charakterer og Lærernes Dom“. Denne Foranstaltning, der synes at kunne medføre et rigt Uddytte af Ideernes og Erfaringernes Udverling, indstrækker sig besynderligt nok til de studerende Klasser, rimeligvis fordi Undervisningsplanen for disse Klasser i Henhold til Gramen Artium var gjennemført med først Konsequents, omendjført man ikke kan nægte, at netop denne Betragtning burde have fremfaldt en lignende Foranstaltning for de ustuderende Klasser. Men det laae nu i Tidens Maade at ansee Forberedelsen til Studering for at staae i et nærmere Forhold til Dannelsen i det Hele, og

at kræve en større Enhed i Behandlingen end de mere styrkevis meddelte positive Kundskaber i Realklasserne. Hvorledes det nu end hermed har forholdt sig, synes Lærerforsamlingerne ogsaa i denne indstrænklede Sammensætning at være ophørte efter faa Aars Forløb, rimeligtvis paa den Tid, da den derom første Protokol slutter, nemlig med Februar 1824.

Med Hensyn til Disciplinen, denne Ørfeststang for Skolens Flid, Sædelighed og gode Tone, synes de ældste Bestyrere fra Begyndelsen af at være traadt i Modsetning til den da i Allmindelighed gjældende terroristiske Tugt, der nedarvet fra ældre Tider var i Begreb med at trænges tilbage, især ved de fra Frankrig overførte friere Ideer, der fra den politiske Betragtning ogsaa, som Nødvendigheden kræver det, oversortes paa Opdragelsessæsenet. Jeg henholder mig i denne Henseende til nogle Bemærkninger af Pastor C. Pavels, der saavel som andre af Hovedstadens hederlige Geistlige, i Skolens første Aar pleiede at forhøie Examensfestens Heitidelighed ved en Tale. „Jeg har, siger han, ved Gramina og andre Leiligheder beundret den blide og godmodige Tone i Bestyrernes Aldsfærd mod de unge Læringe og frydet mig ved at see døsses inderlige Kjærlighed og Tillid til hine. Det terroristiske System, som finder Sted næsten i alle vore Undervisningsanstalter, er vist ikke det herskende der.“ Det er her ikke min Hensigt at udtale nogen ubetinget Daddel over et ældre System, der med sine mange Skyggesider kan have enkelte Lyssider, som den nyere Disciplin endnu maa sege at tillegne sig, men ligesaa vist er det, at den Unges Udvikling er gaaet et Skridt videre frem derved, at Disciplinen lader Loven træder i Forbindelse med Evangeliet; det er dog den frie, selvstændige Udvikling af Individets Natur i Samflang med Ideens Love, hvortil al Opdragelse figter. Og de ældre Bestyrere, som vi her mindes, have i deres redelige Streben for at udviske Skolen ingenlunde forsømt deres Forpligtelse til med Alvor og Orden at betegne Disciplene deres Pligter. Blandt flere Foranstaltninger i denne Henseende vil jeg kun nævne den før omtalte maanedlige Censur og det offentlige Regnstab, der ved Examens aflagdes over hver Discipels Fremgang og

Sædelighed. Med Gramen var forbundet en Fest, der fulde sandeliggiøre for Disciplene Vigtigheden af den aarlige Regn-stabsdag, paa hvilken de Disciple, der i Året Løb havde ud-mærket sig ved Flid og Sædelighed, og ved Gramen havde givet tilfredsstillende Beviser paa Fremgang, blevne fremkalde for enten at modtage en Præmie, en Skif, der dog fra Året 1808 blev ophævet, eller forat nævnes med Ros, en Handling der snuft forberededes ved en i den Anledning forfattet Kantate og en passende Tale.

Resultatet af Skolens Virksomhed under disse dens hederlige ældste Bestyrere kan vanstelligt paavises ved ydre Kjendetegn, der ogsaa i og for sig kun afgive et ensidigt Bevis paa en Skoles Frem- eller Tilbagegang. Da Skolens Hovedvirksomhed, som det synes, sluttede sig noie til Examinationsplanen for Gramen Artium, vil jeg kun anfore, at indtil 1832 af de 94 Dimitterede til Universitetet, have de indtil 1813 dimitterede efter Datidens Brug ingen Character erholdt for Gramen Artium; 6 ere blevne indkaldte og af dem 1 hædret med den udmærkende Medaille, 60 have faaet laud. og 15 h. illaud. For Realisternes Dannelse kan ingen saadan udvortes Maalestok anføres, men det vigtigste Bevis paa Skolens heldbringende Virksomhed er, at der i Livets forskjellige Stillinger er fremgaaet af Skolen mange hederlige Mænd, som endnu mindes med Agtelse og Velwillie det Sted, hvor de modtoge deres forberedende Dannelse.

I Året 1832 overdrog v. Westen, der begyndte at føle den tiltagende Alderdoms Tryk, Bestyrelsen af Skolen til Knud Nielson og Vilhelm Borgen. Begge havde de som Disciple gjennemgaaet Skoler, der hver for sig vare fortrinlige; Nielson paa Herlufsholm under Brofon, Melchior, Fogtmann, Waage; Borgen i Borgerdydstolen, hvis mest fremtrædende Lærer bengang var dens senere Bestyrer Michael Nielsen; begge havde de som Lærere i en Række af Åar be-sjæstiget sig med Undervisningen, havde ved Erfaring stærpet deres Blif, havde læst og tenkt over Undervisningens Bæsen, medens de tillige havde specielt uddannet sig for enkelte Undervisningsfag. De vare enige i deres Principer for Undervis-

ningen i det Hele, men dog med den individuelle Forstjellighed, som forstjellig Charakter og Skoleundervisning medførte. Hos Nielsen fremtraadte characteristisk Gjennemførelsen med Omhu og Forstandighed af det Detaillerebe i det mangehjulede Maskineri, der bevirger en Skoles taktiske Gang, hos Borgen navnlig en usædvanlig Klarhed over Undervisningens Maal og Midler, hos begge den levende og udelte Interesse for deres Kalb, der oplivede og forfristede deres Virksomhed. Men uagter de erkendte det meget Gode ved den gamle Skole, kunde de dog ikke blive staende derved. Tiden havde i sin Udvikling gjort Fordringer gældende og indført nye Anstuelser, som den fratredeende Bestyrer i en afkraeftet Alberdom ester et byrdefuldt Liv ikke kunde tilgne sig. Hvad der mest væsentligt paatrængte sig var en Forbedring af Realklasserne. Det navnlig siden Aar 1830 atter vagnende Liv i Middelstanden, Sanden for en friere politisk Udvikling, Hølesen af en større Selvstændighed gjorde den Fordring til de forberedende Dannelsesanstalter, at de uden for det Klassiske Apparat skulde opstille et Materiale og en Form, der kunde meddele ogsaa den Yngling, paa hvis Dannelse ikke Examen Artium var Stemplet, det Grundlag, hvorpaa hans specielle Dannelse kunde bygges, og hvorfra han med Frihed kunde overse sin Virkefreds. I Sammenligning med de studerende Disciples Forberedelse frembød Realklasserne den Banskelighed, at Disciplen ikke udenfra i nogen bestemt Examen med bestemte Rettigheder havde noget vist Maal atstrebe efter; dels skulde saaledes den ustuderende Discipel føge hele sit Motiv til Virksomhed i Skolens egen Dom, dels maatte de øldre Disciple være fristede til at udtræde af Skolen, inden deres Dannelse havde naaet det Omsang og den Dybde, Skolen ønskede; thi for den almindelige og oversladisse Betragtning kunde de preliminaire Kunstsababer, der blevne tilbudte af Skolens laveste og mellemste Klasser, synes tilstrækkelige til at træde ud i hvilken som helst praktisk Virksomhed, der efter Konfirmationen maatte tilbyde sig. Paa samme Tid begyndte den offentlige Stemme med stor Ensidighed at hæve sig imod de humanistiske Studiers Ret. Med Miskenhedsels af Betydningen af Dannelsens Hi-

istorie gjennem mange Menneskealbre, med Misshendelse af det for Aanden og Gemyttet Oplystende, der ligger i Studiet af Oldtidens Sprog og Historie, forobrede et høit Raab, at Skolekundstabernes Maal skulle lægges i det Nyttige, og ved det Nyttige forstod man da det, der nærmest frembød en praktisk Færdighed. I Fremstillingen af Skolens Liv skulle da den nye Bestyrelse sørge for, at den reale Forberedelse vandt i Omfang og Betydning; det virkelige Sande, der laae til Grund for Modstanden mod den humanistiske Skoleforberedelse, skulle optages, idet Barnets Tenkning fra Begyndelsen af skulle udvikles paa et anstueligere Grundlag, end det, Behandlingen af de døde Sprogs Former frembød. De private Instituters Forhold havde i Reorganisationsperioder en vis Fordel over de kongelige Skoler; disse skulle igjennem Forslag og ab den kollegiale Betænknings langsomme Vej iværksætte enhver, endogsaa den ubetydeligste Forandring; hine havde Skabelsens Magt i deres egne Hænder; deraf fulgte, at de kunde være de første paa den Vej, der overfører Livets Resultater paa den Unges Dammelse; men da det conservative Element saaledes ene var nedlagt i Skolens Væsen, der repræsenteredes af Bestyrelsen, blev Besindigheden dobbelt nødvendig; til fuldstændig Udførelse af Skolens Idee hører et pædagogisk Genie, der forstaar at gibe Udviklingens Grundsætning, men ikke forend den med Nødvendighed har afpræget sig i Livet; thi ellers vilde Ebbe og Flod standse Udviklingens Stromming.

De Forandringer, som Borg en og Nielsen havde foresat sig at iværksætte for at naae deres Maal, bestod fornemmelig dels i en Udbudelse af Undervisningens Omfang ved Optagelsen af Discipliner, der ikke vor vare docerebe i Skolen, dels i Forvælgelsen af det temmelig indstrenskede Klassetal, dels i en gjennem alle Klasser gjennemført og noie sammenhængende Undervisningsplan og endelig i en over hele Skolen sig udbredende, alle dens enkelte Dele omfattende stræng Orden og Disciplin.

Blandt de nye Læregjenstande, der blev optagne i Undervisningens Cyclus, maae fornemmelig Naturvidenskaberne fremhæves, der hidtil ganske havde været udelukkede af de studerende

Klassers Schema, og kun havde optaget en ringe Plads i Realklassernes. Naturhistorien blev indført i alle Realklasser med dens Fortsættelse af physist og mathematiske Geographi og af Physis. Eigeledes blev den mathematiske Undervisning udvidet. Saaledes vandt ogsaa de Disciple, der var bestemte til Studeringer, en forberedende Undervisning i Naturvidensfabens Elementer. Ogsaa de levende Sprogs Krebs blev udvidet, nemlig ved en Forøgelse af Stoffet og Indførelse af regelmæssige Skriveøvelser i Sprogene. Tegning blev optaget som en fast Undervisnings-Gjenstand fra de nederste Klasser af, Sang og Gymnastik indført gjennem hele Skolen. Esterhaanden blevet de døde Sprog henlagte til den mobnere Alder, hvor man forudsatte en lettere Modtagelsesdørne for de fremmedbarde former, hvis Tillæring her kunde knytte sig mere umiddelbart til Sprogets Indhold; den forberedende Dannelses, navnlig ogsaa den grammatiske, blev lagt paa en Grundvold, der ogsaa ved sit Indhold kunde tiltale Barnet: det danske Sprog fik den Hovedopgave at udbanne Barnets Tænkning haade i Indhold og Form.

En Udvikling af dels, hvorledes Tiden blev indvunden for disse nye Discipliner, dels hvorledes de hensigtsmæssig blev fordele i Overensstemmelse med de forskellige Alderes Tarv, hvorledes den ene Disciplin regelmæssig afslørte den anden for esterhaanden at inddvinde Stoffet uden Overarbeide, Alt dette hører til den nærmere Detaillering, der bærer Vidnesbyrd om Bestyrernes grundige og gjennemtenkte Plan; men denne Skolens mere specielle Historie kan have Interesse for den egentlige Skolemand men egner sig ikke for en klar mundtlig Fremstilling. Den Fare, der laae nær, at sprede Disciplens Kræfter ved Stoffets Mangfoldighed, blev med Omhyggelighed undgaaet, eller hvor Faren virkelig viste sig, blev en hensigtsmæssig Concentrering iværksat.

Som en aldeles nødvendig Basis for Udførelsen af deres Planer, ansaae Bestyrerne med Rette et velordnet Klassesystem, der levnt fremadstribdende uden bratte Overgange, kunde føre Disciplene til Malet. Den tidligere Klasseinddeling havde den Ubequemmelighed at henlægge toaarige Kursus til saadanne Stadier af Undervisningen, hvor denne Inddeling medførte et

aforholdsmaessigt Tidsspilde. Den tilsigtede Forandring maatte stee efterhaanden, som det forsgede Discipeltal vilde tillade det; og uden at sye pecuniære Oprofresser, hvor Planens Udsørelse gjorde dem nødvendige, blev allerede i Skolens tre første Aar (1832—1836) Klassernes Antal bragt i Overensstemmelse med Skolens Tær. Den nye Skole harde modtaget efter v. Westen 90 Disciple, fordelt i 4 studerende Klasser, 2 Realklasser og 1 Forberedelseskasse, i Aaret 1836 vare 150 Disciple fordelt i 6 studerende Klasser, 2 Realklasser og 1 Forberedelseskasse. Klassernes Antal forugebes i 1839, efterat Borgen harde overtaget Enebestyrelsen af Skolen, endnu med 1 studerende og 1 Realklasse, hvorved en væsentlig Forbedring i samme Retning indførtes. Endnu en væsentlig Forandring i Klasseninddelingen indførtes under den fælles Bestyrelse i Aaret 1835. De fra de forberedende Klasser opflyttede Disciple delte sig fra den Tid ikke som tidligere i to Veie, men forblvere samlede i en nyoprettet Klasse, der saaledes blev en kombinering af studerende og Realklasse, hvis to Afdelinger undervistes førstilt i de døde og tilbeels i de levende Sprog. Denne Kombination af Klassernes Afdelinger frembyder en videre Mark for Disciplenes Dannelse; den fælles Undervisning, navnlig i det danske og franske Sprog, bibrager til at klare de grammatiske Begreber, idet Disciple, der tildeles have modtaget deres Dannelse ad forskjellige Veie, her stode sammen i fælles Beroringspunkter, hvis Øvstelse udvider Blifket og klarer Sandten, medens det ogsaa turde haabes, at denne Sammenhæftning af de studerende og de reale Afdelinger skalde bidrage til at gjøre det klart for de Unge, at hvor mangfoldig delt end deres tilkommende Virkekrebs kan være, den aandelige Medenhet er den samme, omend sjælt den hviler paa et forskjelligt Grundlag. At Bestyrelse i mangen en Anordning have truffet det Rette, fremgaer ogsaa deraf, at det System, der tjente til Grundlag for Skolens Reorganisation tildeles er optaget efter dens Mønster i flere af Landets bedre Undervisningsanstalter.

At fremstille Grundtrækene af Skolens Disciplin, saaledes som den af de hæderlige Bestyrere blev gjennemført, er ikke

vel muligt, da man enten maatte fremstille et System, der vilde mangle Anstuelighed, eller maatte indlade sig i en Detail, der ikke kunde sammenfattes af den, der var uekjendt med Skolens hele Væsen. Kun det er at sige, at en stræng Haand-hævelse af Orden og Sædelighed, af Punktlighed og Lybig-hed blev konseqvent gjennemført, dog altid saaledes, at enhver disciplinarist Forstrift var befrugtet af den Kjærlighebens og Humanitetens Aland, der ledebe Bestyrernes hele Færd, og at Disciplinen ligesom blev repræsenteret ved den Iver og Alvor, hvormed ethvert Arbeide blev gjennemført. Et ydre Hjælpemiddel til Ordens og Anstands Overholdelse lykedes det Bestyrerne at indvinde ved den fortreffelige Skolebygning paa Nørregade 41, hvor Skolen blev henlagt fra 1834, et Lokale, som den Gang ingen privat Skole kunde opvise Magen til.

Den sidste Oversigt over alle disciplinariske Foranstaltninger, over Undervisningens Væsen og Form, over Disciplenes Fremgang og individuelle Udvikling blev betrygget ved regelmæssige Lærermøder, der ofte have ydet et rigt Uddytte af gjensidige Erfaringer. Og naar jeg ikke nævner Nogen af Bestyrernes hæberlige Medarbejdere, saa er det ikke, fordi jeg jo erkjender deres virksomme Deltagelse i Skolens Udvikling, men fordi tildels de samme som trofaste Venner endnu arbeide ved min Side i Skolens Tjeneste — en Periode, som ikke henhører indenfor den Grændse, jeg her har sat. Men lad mig med faa Ord slutte disse Stizzer af Skolens ældre Historie med den Forsikring, at den hele Aland og Tone, den hele Stræben og Virksomhed under de nu aftraadte Bestyrere, har fremvist det smukke Billede af en Undervisningsanstalt, der i forstandig, kraftig og kjærlig Sam-virken stæbte efter det Maal, den havde stillet sig.

I Året 1839 blev Nielsen forflyttet til den hæberlige Stilling som Bestyrer af Realstolen i Aarhus; fra den Tid bestyrede B. Borg en Skolen alene, indtil han trædte ud i en videre Virksomhed, da han i Året 1844 blev ansat som administrerende Directeur for Undervisningsvæsenet i Kjøbenhavn.

Da jeg som hans Eftersølger overtog Skolens Bestyrelse, var det med det inberlige Ønske, at den forrige Bestyrelsес sjeldne

Humanitet maatte gaae i Arv til mig, at jeg med det samme Sind og den samme Grundighed maatte kunne fremstille Løsningen af den pædagogiske Opgave, som Eden syntes at knytte. Hvad Skolen i den forløbne Tid har udrettet i sin Stræben mod sin Tanke, hvis den har udrettet Noget, dersor takker jeg først og fremmest Gud, der yder Mennesket Kraft til at give og Evne til at modtage det Gode. Men naar jeg dernæst vender min Tanke til den menneskelige Hjælp, der har støttet mine svage Bestræbelser, da er det med fuldt Hjerte at jeg frembærer min Tak til mine kjære Medarbeidere; det er ikke blot for Deres Anvendelse af Tid og Dygtighed i Skolens Tjeneste jeg takker, det er ikke for Deres kraftige Virksomhed alene, det er for det venlige Sind, hvormed De har sluttet Dem til mig og Skolen.

Og nu J, mine kjære Disciple, der med lyttende Øre have ledhaget min Fremstilling af den Skoles Udvikling, til hvis Danneelse J ere betroede; har end ikke Eders Alver tilladt Eder at forstaae tilfulde, hvad Fortiden har gjort for os, saa have J dog modtaget det umidelbare Indtryk af den Tanke, at der med Flid og Kjærlighed, med Kraft og Alvor er i 50 Aar arbeidet paa Udviklingen af denne Skole. Gjenstanden for denne Virksomhed have Disciplene været, der Slægt for Slægt have fulgt hinanden i et halvt Aarhundrede, — men disse samme Disciple have ogsaa været Skolens Medarbeidere. Thi enhver Discipel, der med Opmærksomhed og Kæresti, med Kraft og Utholdenhed, med et sædligt Gemht, med en from og freibig Aland modtager det Gode, som Skolen byder, han er en trofast Medarbeider til Skolens Åre. — Dertil give Gud sin Besignelse!

Som Fortsættelse af V. A. Borgens Beretning i Skoleprogrammet for 1840 vedfojer jeg her Listen over Dimittenderne under hans Bestyrelse, med deres Hovedcharakterer ved Examen Artium:

- 1840.** 1) Schjerning, C. H. C. . . . . Laudabilis.
       2) Ravn, H. A. J. . . . . Laudabilis.
       3) Selmer, N. J. . . . . Haud illaudabilis.
       4) Müffelmann, C. F. . . . . Laudabilis.
       5) Christensen, H. C. . . . . Haud illaudabilis.
       6) Gondil, J. P. . . . . Haud illaudabilis.
       7) Höckendorff, B. F. C. . . . . Haud illaudabilis.
       8) Pedersen, H. A. . . . . Laudabilis.
- 1841.** 1) Roede, N. W. . . . . Laudabilis.
       2) Arenzen, C. A. F. . . . . Laudabilis.
       3) Möller, J. A. P. . . . . Laudabilis.
       4) Bechmann, P. C. . . . . Haud illaudabilis.
       5) Seidelin, D. C. . . . . Haud illaudabilis.
       6) Weil, J. C. . . . . Laudabilis.
- 1842.** 1) Behrend, P. L. . . . . Laudabilis.
       2) Berg, L. S. N. . . . . Laudabilis.
       3) Schlegel, N. F. . . . . Laudabilis.
       4) Falkenskjold, A. . . . . Haud illaudabilis.
       5) Hansen, G. . . . . Haud illaudabilis.
- 1843.** 1) Schou, H. C. F. . . . . Laudabilis.
       2) Friepling, J. H. B. . . . . Laudabilis.
       3) Drechsel, C. G. B. . . . . Laudabilis.
       4) Milo, B. L. . . . . Laudabilis.
       5) Winge, C. G. . . . . Haud illaudabilis.
       6) Schyth, N. M. . . . . Haud illaudabilis.
       7) Sørensen, T. C. . . . . Haud illaudabilis.
       8) Holm, C. J. . . . . Haud illaudabilis.
       9) Schönberg, J. C. N. . . . . Haud illaudabilis.

Under den senere Bestyrelse ere følgende Disciple dimitterede til Universitetet:

- 1) Ring, C. L. C. . . . . Laudabilis.
       2) Friberg, J. . . . . Haud illaudabilis.

1845. 1) Bjerring, P. S. .... Laudabilis.
 2) Schou, P. F. .... Laudabilis.
 3) Michaelsen, J. .... Laudabilis.
 4) Braae, C. A. .... Laudabilis.
 5) Hagen, C. A. .... Laudabilis.
 6) Erichson, C. F. .... Laudabilis.
 7) Castberg, C. .... Laudabilis.
 8) Mortensen, J. C. C. .... Hand. illaudabilis.
1846. 1) Noede, N. J. L. .... Laudabilis.
 2) Petri, J. C. .... Laudabilis.
1847. 1) Petri, N. P. M. .... Laudabilis.
 2) Bach, C. P. M. .... Laudabilis.
 3) Rehder, H. F. .... Laudabilis.
 4) Willemoes, J. G. .... Laudabilis.
 5) Kørnerup, J. .... Laudabilis.
 6) Borgen, C. J. .... Laudabilis.
 7) Wolff, C. J. .... Laudabilis.
1848. 1) Assens, O. S. .... Landabilis.
 2) Nyholm, G. W. .... Haud illaudabilis.
 3) Zahlmann, C. W. C. .... Haud illaudabilis.

Bed den offentlige Gramen 1845 var 6te Klasse den øverste Realklasse. Umiddelbart efter Grammen udgik fra denne Klasse eller i løbet af det næste Skoleaar fra den nysoprettede 7de Realklasse følgende Disciple med nedenfor anførte Hovedcharakterer ved den sidste Grammen.

1. Wilstrup, A. W. B. A., med Hovedcharakter Meg. godt.
2. Falck, J. A., — — Meg. godt?
3. Dons, C. W., — — Godt?
4. Trier, J. E., — — Meg. godt ?

Bed den offentlige Gramen 1846 var 7de Realklasse den øverste. Af denne udgik paa samme Maade:

1. Lengnick, C. Chr. E, med Hovedcharakter Meg. godt †
2. Hansen, G. W., — — Meg. godt.
3. Augustinus, L. A. Chr., — — Meg. godt.

4.	Lund, J. Chr. L.,	med Hovedcharakter	Godt †
5.	Blad, C. E.,	—	— Godt.
6.	Schmidt, Joh. Chr. C.	—	— Godt.
7.	Herold, R. F. C.,	—	— Godt ?
8.	Holmblad, J. Fr.,	—	— Tem. godt.

Bed den offentlige Gramen 1847 udgik paa samme Maade:

1.	Lengnick, L. Chr. B.,	med Hovedcharakter	Udm. godt ?
2.	Nehder, Fr. Mart.,	—	— Meg. godt †
3.	Lund, B. Nic.,	—	— Godt.

Bed den offentlige Gramen 1848 var en Æde Realklasse oprettet. Af denne dimitteredes efter fuldendt Gramen:

1.	Bangert, J. J. K.,	med Hovedcharakter	Udm. godt ?
2.	Hecquet, C. P.,	—	— Godt †
3.	Meyer, M. A.,	—	— Meg. godt ?
4.	Erichson, C. W. D.	—	— Godt ?

Efterat have underkastet sig Gramen i 7de Realklasse i Året 1848 udgik fremdeles i Löbet af Skoleaaret:

1.	Bjerre, S. M.,	med Hovedcharakter	Godt.
2.	Bødtker, B. A.,	—	— Godt ?.

Schema over den ugentlige

	VIII.		VII.		VI.		V.	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Dansk	2		2		2		2	
Sydst	2		2	5	2	5	2	6
Franst	2		4		3		3	
Engelsk	-		-	3	-	3	-	3
Latin	2	8	9	-	10	-	8	-
Græst	6		5	-	5	-	5	-
Hebraist	2	2	-		-		-	
Religion	3		2		2		2	
Historie	1	2	2	1	2	1	2	1
Geographi	1	1	2		2		2	
Naturhistorie	-		-		-	2	2	
Physik	-	1	1		-		-	
Mathematik	4		4		3		-	
Regning	-		-	2	-	2	4	
Skrivning	-		-	2	1	2	1	2
Tegning	-		-	2	-	2		2
Sang	-	2	2		2		2	
Gymnastik	-	2	2		2		2	
	36	37	37	36	36	36	37	36

Anm. Forberedelsesklassen har 20 Timer om Ugen, hvorf af de 6 anvendes
og Regning.

Timefordeling i Skoleaaret.

	I. St.	IV. R.	III. R.	II. R.	I. R.
Dansk	3	5	6	7	9
Tysk	3	5	5	5	2
Fransk	3	4	5	-	-
Engelsk	-	-	-	-	-
Latin	10	-	-	-	-
Græsk	-	-	-	-	-
Hebraisk	-	-	-	-	-
Religion	2	2	2	3	3
Historie	2	3	2	2	-
Geographi	2	2	2	2	3
Naturhistorie	2	2	2	3	-
Fysik	-	-	-	-	-
Mathematik	-	-	-	-	-
Regning	3	4	3	4	5
Skrivning	2	3	3	4	5
Tegning	-	2	2	2	
Sang	2	2	2	2	1
Gymnastik	2	2	2	2	2
	36	36	36	36	30

til Skrivning, 6 til Gymnastik og Spadsering, 1 til Sang, Resten til Dansk

Det er icke første Gang, at Skolen fuldstændigt gjennem alle Realklasser har realiseret den Plan for Inddelingen af Sprogundervisningen, som jeg i forrige Program angav var i Udvikling. I en jern Fremrykning fra nedenaf har Sprogapparaten concentreret sig om et Hovedsprog (det tydske Sprog), der doceres først i Klassernes studerende og reale Afdelinger, medens et langt overveiende Tineantal er tilbeltet det i de sidste. An- gaaende Gavnigheden af Foreningen af begge Afdelinger i de øvrige Sprogtimer har jeg tidligere udtalt mig, og vedhænder mig endnu den samme Overbevisning om den dannende Indflydelse af denne Stoffs Fordeling.

Undervisningen har hidindtil gjennem 4 Underklasser (Forberedelsesklassen, 1ste, 2de og 3de Klasse) været fælles for de Disciple, der var bestemte til Studeringer, og for dem, hvis Dannelses i Tiden skulle sigte til et mere praktisk Maal. I 4de Klasse adskiltes saaledes Realdisciplene og de studerende Disciple for at modtage deres formelle Dannelses ad forskellige Weie. Men denne Adskillelse forekom mig at ske for tidligt; dels syntes Disciplenes Alder i 3de Klasse (10—11) Åar endnu at gjøre Specieladskillesen umøvedelig, dels forekom det mig mindre hensigtsmæssigt, at lade Undervisningen i Latin i umiddelbar Folg. slutte sig til det første Åars Undervisning i Frans, især da dette Sprog bliver begyndt i en Alder, der uagtet det stærke Tineantal der er tilbeltet det franske Sprog, neppe kan lade Elementerne saaledes grundfæstes, at det følgende Åar kan tillade en stærk Indskænkning af de franske Undervisningsimers Tal paa samme Tid, som et nyt Sprog (Latin og Engelsk) træder til. Jeg oprettede deraf en ny Underklasse (4de Realklasse), der behandler det samme Stof, som 3de Realklasse, med den Hensigt at styrke og just derved at udvile den allerede indvundne Sprogdannelsse. 4de Realklasse dimitterer altsaa dels til 1ste studerende Klasse, dels til en Realklasse, der bliver at oprette parallel med denne.

En heden i Sprogundervisningen er fremdeles varetaget ved at overdrage de danske og tydske Timer til en og samme Lærer i hver af Underklasserne (2den, 3de og 4de

Realklasse). Fordelen ved denne Opstilling er indlysende: men Resultatet beroer naturligvis paa, hvorvidt Skolen formaer til sin Raadighed at stille Kreæfter, der kunne beherske Undervisningen i to Sprog. Det er rimeligt, at det ikke altid vil kunne lykkes hos een Lærer at finde den samme Fagdannelse for begge Sprog; men hvad man saaledes i een Henseende muligvis kan tage, indvindes tilfulde ikke blot ved den formelle Enhed, hvormed de grammatiske Begreber bringes den tidligere Alder, men ogsaa derved, at det sterke Tímeantal, den enkelte Lærer overtager i den samme Klasse, (11—13 Timer om Ugen) giver ham Lejlighed til noiere at kjende og saa at sige til at bemægtige sig Individualiteterne i Klassen; denne Lærerens Indflydelse paa Klassen, ikke blot som Lærer men som Person, er en mægtig Loftestang ikke blot for Disciplenes intellectuelle men ogsaa for deres moralske Udvikling. En Fordeling af Lærerens Virksomhed i faa Timer paa et stort Discipeltal er maaske den mest grundede Indvending mod Faglærerhjemmet, der i andre Henseender frembyder saa mange Fordele.

Endnu et Specialformaal er i dette Skoleaar tilsigtet ved Fordelingen af Undervisningsstoffet, nemlig en Udvivelse af Regneundervisningen, en Concentrering af den mathematiske Undervisning paa et engere Tidsrum med et stærke ugentligt Timetal, og en noiere Samvirken mellem begge disse beslægtede Fag. Ifolge Schemaets tidlige Anordning begyndte den mathematiske Undervisning i 5te Klasse; Regneundervisningen var i 5te, 6te og 7de Klasse fordelt saaledes, at den studerende og reale Afdeling havde to Timer tilfælles, den reale Afdeling 1 Time førstilt. Ved Motivering af min Fordeling af Sprogundervisningens Stof har jeg tidligere udtalt mig for den Menig, som Erfaringen for mig har tilstrækkelig begrundet, at Klassernes to sideordnede Afdelinger maae have Undervisningen i hvert enkelt Fag enten fuldkommen tilfølges eller fuldkommen adskilt. Ved en anden Inddeling kan det ikke undgaaes, at der indtræder en større eller mindre Ulighed i Udviklingen, en Spaltning af Klassen i to Partier, som virker hemmende paa Undervisningens Gang. Det er ogsaa

paa denne Betragtning jeg har bygget den forandrede Anordning af Schemaet for den mathematiske og Regneundervisningen. Som Timetabellen udviser, meddeles Regneundervisningen i Fallesslab fra nederste Klasse til 5te Klasse; fra 6te Klasse begynder den mathematiske Undervisning for begge Afdelinger med 4 Timer ugentlig, et Timetal, der efter Planen vil rykke op i de følgende Klasser. Saaledes vil den studerende Discipel gennemgaae et fireaarigt, Realdisciplen et treaarigt mathematiske Kurssus. Derimod ophører den egentlige Regneundervisning fra 6te Klasse; kun Realafdelingerne øves i særlige Timer i Specialregning.

Læsererne.

- Hr. Bauditz, A., Cand. Philos., underviser i Øydst i 1 R. 1 st.
5 a. 6 a. 7 a.
- Bay, A. S., Cand. Philos., underv. i Frans i 3 R.
1 st. 5. og 8. Klasse.
- Benedictsen, B., Cand. Theol., underv. i Frans i 4
R. og 6. Klasse, i Mathematik i 6. og 7. Klasse.
- Berg, C. Cand. Phil. og Adjunkt ved Metropolitanstolen,
underv. i Græsk i 8. Klasse.
- Berg, L., Cand. Philos., underv. i Historie og Geographi
i 5. 6., i Historie i 4 R., i Geographi i 3 R.,
7. 8. Klasse, desuden i Danmarks Historie i 7 B.
- Berg, P. C., Cand. Theol., underv. i Mathematik i 8. Klasse.
- Boesen, E. J., Cand. Theol., underv. i Religion i 4 R. 1 st.
5. og 6. Klasse.
- Boethé, Vilh. J. J., Cand. Theol., underv. i Dansk og
Øydst i 3 R., i Dansk i 1 st., i Øydst i 5 b. 6 b.
7 b. og 8. Klasse.
- Bohr, H. G. W., Cand. Theol., underv. i Religion i 1
R. 2 R. 3 R., i 7. og 8. Klasse.
- Borgen, A. G., Cand. Theol., Skolens Inspector, under-
viser i Dansk og Øydst i 1 R. og 4 R., i Skriv-
ning i 2 R. 3. R. 4 R. 5. 6. og 7. Klasse.
- Brodersen, O. W., Cand. Phil., underv. i Dansk og
Øydst i 2 R.

- Hr. Dahl, F. C. B., Cand. Philos., underv. i Physik.
- Dall, Fr. J., Cand. Theol., Forberedelsesklassens Lærer i Dansk og Regning.
  - Driebtein, W. A. B., Stud. Theol., underv. i Dansk i 8. Klasse.
  - Femmer, N., Cand. Philos., underv. i Regning i 1 R. 2 R. 3 R. og 1 ft.
  - Funch, C. F., Cand. Philos., underv. i Latin i 5 a, og i Hebraïs.
  - Hoffmann, G. N. F., underv. i Tegning.
  - Irmischer, C. F., Cand. Philos., underv. i Frans i 7. Klasse.
  - Juel, A. G., Cand. Philos., underv. i Naturhistorie i 2 R. og 3 R.
  - Kerrn, C. C. C., Stud. Philol., underv. i Latin i 1 ft., i Græst i 6. og 7. Klasse.
  - Kielsen, S. Th., Cand. Philos., underv. i Latin i 6. Klasse, i Græst i 5 a.
  - Rasmussen, H. B., Cand. Theol. Adjunct ved Metropolitanstolen, underv. i Dansk i 5. 6. og 7. Klasse.
  - Rosing, Sv., Cand. Theol., underv. i Engelsk.
  - Rugaard, D. C., underv. i Skrivning i Forberedelsesklassen, 1 R. og 1 ft., i Regning i 4 R.
  - Soetmann, H. B., Cand. Philos., Lærer i Sang.
  - Vaupell, C. Th., Cand. Theol., underv. i Naturhistorie i 4 R., 5. Klasse og 6 B.
  - Wedel, Fr. S. Chr., Cand. Theol., underv. i Geographi i 4 R.
  - Wolff, Chr., Cand. Theol., underv. i Regning i 5. 6 b. og 7 b.
- Beskyreren underviser i Latin i 7. og 8. Klasse, i Historie i 3 R. 1 ft., 7. og 8. Klasse, i Historie og Geographi i 2 R., i Geographi i 1 R.
-

Omfangen af hvad der er læst i Skoleaaret 1848—49.

Forberedelsesklassen er iaar gaaet videre frem end tidligere, især formindelst den heldige Omstændighed, at Flertallet indkom i den første Tid af Skoleaaret, og de senere Tilmomme befandt sig paa et nogenlunde ens Standpunkt, saa at det har været muligt at faae Partiernes Aantal nogenlunde indstænket.

Dansk. I Læsning har 1ste Parti, som begyndte med Slutningen af Borgen's og Rung's Læsebog, efterat Have tilendebragt denne, gjennemgaaet af Hunch's Lsb. Nr. 1—7, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 20, 27—31, 43—54, 58—65, 67, 68, 80—81, 84—86, dog ikke i denne Orden for ei at trætte ved Ensformigheden, da de ensartede Fortællinger i Bogen ere sammenstillede. Af Enhver, som hører til dette Parti, fordras, at han skal kunne læse flydende og klart op og ikke blot faaledes, at han selv forstaer, hvad han læser, men ogsaa faaledes, at han i sin Udtale viser, at han har forstaet det, ved rigtige Ophold og rigtig Betoning. Dette Parti bestaaer af 13 Drenges (endnu en, som skulle have været opflyttet paa dette Parti, er fortiden paa Landet). — Det Parti har fra Begyndelsen af Borgens ABC og Lsb. læst til S. 110. Af dette Parti kræves en ren og klar, om end ei flydende Oplæsning; Hovedvægten lægges endnu paa at overvinde Stavningsbesværlighederne, dog er stedse tillige fordret en Forstaen og Gjengiven af Indholdet, og de, som skulle kunne aspirere til at komme op i 1ste Klasse, maae ved Skoleaarets Udlyb kunne antages at være i

Stand til at høde, hvad der vilde udfordres for da at henflyttes til 1ste Parti, nemlig en forstandig og nogenlunde flydende Op-læsning, saa at Disciplen ei besvøres ved Stavningen, hvilket er nødvendigt, da han i næste Klasse kommer til at læse Lectier paa egen Haand, og Læsningen altsaa vil blive brugt som Middel, ikke som Formaal. Dette Parti bestaaer for Dieblifiket af 5 Disciple (desuden en, som i nogen Tid har ligget paa Landet), men er mindre sammenarbejdet, da det tildels bestaaer af Drenge, der først i Slutningen af Året ere indkomne. 2de Parti bestaaer kun af 3, nyligt indkomne Disciple, der først i den sidste Tid have lært at stave i Bogen.

Hvad Stavningen angaaer, er Lydmethoden blevet indført i Årets Lob, først med dem, der maatte begynde først, og Maaden er derpaa efterhaanden med Lethed blevet optaget af dem, der alt havde lært at læse efter den øldre Maade. Lydmethoden, hvis System kan eftersees i Fortalen til Borgen's Lsb., er benyttet saaledes, at Barnet lærer at hjende og nævne hvært Bogstavtegn ved den Lyd, som det i Almindelighed har i Udtalen (vore sædvanlige Medlydsnavne ere egentlig hele Ord, der ere sammensatte af flere Lyd, f. Ex.: h—aa, e—s, t—e), samtid gjenfinde og adskille disse Lyd i de Ord, der foresiges, først lettere, siden sværere; Læsningen folger nu efter og falder temmelig let, da den kun bestaaer i at udtale de befjendte Lyd hurtigt efter hverandre i den Orden, hvori de forekomme i Borgens Ord. Fortinet ved denne Maade bestaaer (uanseet det Naturlige i, at man nævner Bogstavet efter dets Basen, som er dets Udtale, og ikke efter et vilkaarlig valgt Navn) i den Lettelse, den stårer Barnet, der nu ikke forvirres ved under Stavningen at maatte nævne Bogstavets vedtagne Navn, mens han dog egentlig skal have dets Lyd i Tankerne, og tillige i den tydeligere og skarpere Udtale, som den bevirker. Det er steds blevet forlangt, at Børnene skulle kunne stave alle de Ord, som fandtes i deres Lectie, og da de, saavidt muligt, have lært de frevne Bogstaver (de saakaldte latinske) at hjende samtidigt med Legnene i Bogen, saa have de hurtig begyndt paa deres Table at stave foresagte Ord. 1ste Parti

striver efter Lærerens Diftat eller, idet de indbyrdes diktore hinanden 2 og 2, fordelemste af Stykker, som de have læst. Ægfaa maae de udenad kunne affriive udenadlærtte Vers, i den senere Tid gjengive skriftligt den Fortellings Indhold, som de samme Dag have haft for i deres Læsebog, ja undertiden frit fortelle, hvad de have seet paa Spadsreture osv. Det bemærkes herved, at, da de endnu ikke have lært Regler for store Bogstavers Brug, benyttes altid — for at undgaae Forvirring — smaa Begstaver. Affriivning paa Tavle efter Bogen er i Begyndelsen øftere brugt som Beskjæftigelse for de Partier, som ikke examineredes, dels for at give de Yngre nogen Farbighed i at kjende og affriive Bogstaverne (hvilke de først senere lære hos Skrivelæreren) og de Viderefømme i Sammenskrift, dels for at holde ogsaa de ældre til Orden og Omhyggelighed i at strive. Men da en altsor hyppig og ikke noie kontrolleret Brug af denne Bibeskjæftigelse træffer Barnene og snarere forleder til Forsommelighed og Hjaskeri, er den benyttet temmelig sparsomt, især mod Slutningen, og som Bibeskjæftigelse er da den gjenfældige Diftat traadt i Stedet, eller de ældre have overhört de Yngre i deres Lectier, o. desl.

Fortælling er øret i en tredobbelt Form, som dog har to Formaal tilfølles, nemlig at lade Disciplene opfatte, hvad de have seet eller hørt, og at gjengive det klart og ordentligt, altsaa: forstandig Hukommelse og Magt over Sproget. Den letteste Maade bestaaer i, at Drengen gjengiver det Stykke af Lectien, som han selv har oplæst, med sine egne Ord, senere ogsaa, saavidt muligt, Indholdet af hele Lectien. En friere Form har Fortællingen, naar Drengen skal bestrive sene Gjenstande eller Billeder, der ere ham foreviste med tilhørende Forklaringer; Gjengivelsen heraf er naturligvis paa dette Standpunkt, især i Begyndelsen, meget stykkevis. Den tredie Form, der fortinsvis barer Navn af Fortælling, bestaaer i at gjengive en af Læreren en eller to Gange forebragten Historie enten strax eller efter nogle Timers Forlob og derpaa atter senere, naar forlanges. Dette frembyder storst Interesse for Drengen, men har ogsaa storst Vanfælighed, idet Traaben skal fastholdes gjennem et længere, sam-

menhørende Foredrag, hvor man kun har det hurtigt forbisarende Ord at støtte sig til; men desto mere skærpes ogsaa Opnær- somheden. Hertil benyttes først ganske kerte Småfortællinger, Fabler o. desl., dernæst noget længere Fortællinger, og senere, henad Julen, bibelske Historier. Grunden, hvorfor disse bibelske Fortællinger, der dog ere saa tiltalende for Barn og saa stikkede til at udvile deres religiøse Sandheds, blevne opsatte i dild da, var fornemmelig for først at modne Barnene og ere dem med lettere Ting, for at det religiøse Indtryk ikke skulle stades ved altfor stor Besværlig- hed i at følge og især i at gjenfortalte Historien, — dernæst ogsaa Hensynet til, at der først henad Juletid pleier at have ind- fundet sig det større Antal Disciple. De valgte Fortællinger ere, for Jul: 1) om Skabelsen og Syndafaldet, 2) Kain og Abel samt Syndstoden, 3) om Abraham (navnlig Isaks Øfring), 4) Maries Bebudelse og Christi Fødsel; mellem Jul og Paaske: 5) de tre Bismand og Flugten til Egypten, 6) Johannes hin Døber og Jesu Daab, 7) den Blodsotige Kvinde og Fairi Da- ter, 8) „Lader de smaa Barn komme til mig!“, 9) Indtoget i Jerusalem, 10) Judas's Forræderi, 11) Jesu Lidelse og Død, 12) hans Begravelse og Opstandelse; mellem Paaske og Pentse: 13) Christi Himmelfart og 14) Alandens Udgrydelse. Det vil allerede af denne Oversigt være indlysende, at disse Historier ikke kunne være fortalte med alle Enkelheder; Hensigten har ogsaa kun været at fremstille i store Træk for Barnet de Begivenheder og Personer, som altid maae blive af den største Interesse for det religiøse Sind. Det kunde maasee synes underligt, at der ei er valgt flere af det gamle Testamente sjanne, barnligt tiltalende Fortællinger; men da alle disse bibelske Historier vare bestemte til at udgjøre en afsluttet, sammenhængende Fore- stillingskreds for Barnene, maatte den historiske Orden iagttages, og da Julen ikke godt kunde forbrigaes uden en Forklaring af dens Betydning (i hvilken Henseende den valgte Cyklus slutter sig til den i de forrige Åar brugte Forklaring af de christelige Festdages Oprindelse og Betydning), saa maatte nødvendigvis den større Del af Året tilfalde det nye Testamente Historie, som desuden ogsaa tilbyder et ikke ringe Forraad af Forestillin-

ger, der i hoi Grad tiltale Barnet. Dersom det fulde gjennemføres, at de vigtigste Punkter af det gamle Testament blevet Børnene fortalte i denne Klasse, maatte det samme Fortællings-system fortsættes i den eller de følgende Klasser, saa at begge Testamentebleve gjennemgaaede mundligt; men dette er ikke tilfældet. — Et væsentligt Savn, man maa bemale ved denne Leilighed, er Manglen paa gode bibelske Billeder, der kunde opklare Fortællingerne og bidrage til at fastholde dem. Baade før og efter Pintse gjentoges disse Fortællinger paa samme Maade; Børnene kunne godt here samme Fortælling oftere med Interesse, og hvad der tabes i Nyhed, vindes ved at de mærke, at de gjenkende og bedre kunne følge og gjengive den. Af de tidligere Småfortællinger er ingen blevet gjentaget, da de blot ere blevne betragtede som Middel, medens de religiose Forestillinger ere et Formaal i og for sig; de første ophorte ogsaa ganske, da de bibelske begyndte, for ei at forvirre Børnenes Forestillinger ved Sammenblanding af det Virkelige med det Opdigtede; snarere kunde der, hvis Tiden havde tilladt det, have været brugt historiske Begivenheder eller dog Sagn f. Ex. af Norden's Oldtib. — Som Afverling er der undertiden blevet forevist Billeder, nævnlig af Dyr (Interessen for Planteriget næres lettere paa Spadseretur, hvor Børnene selv kunne opleve, besee og undersøge de virkelige Planter). Ogsaa er der blevet foresagt Vers, som derpaa lærtes ved at gjentages, dels af Enkelte, dels i Chor, hvorved der især er lagt Vind paa, at Børnene moderere deres stærke naturlige Hang til Rytmus ved at rette Udtalen efter Meningen og Indholdet. Det Samme havdes for Die ved de Vers, der ere lært udenad efter Bogen; af disse har 1ste Parti lært Nr. 1—15. 21. 33. 40; 2det Parti har lært de Vers, som fandtes indstræede i deres Læseselectier.

Regning. Heri er den i Schneekloth's Regnebog fremstillede Plan i det Væsentlige blevet benyttet; 1ste Parti (bestaaende af 10) er herefter omrent kommet til Side 55; 2det Parti (bestaaende af 5) til S. 33, og 3de Parti (5) til S. 25. 4de Parti (2) er først ganske mylig begyndt. Hovedopgaven har været at lade Disciplen paa saa mangfolig Maade

som muligt komme til at behandle, sammensætte og adskille de Tal, om hvis Størrelse de kunde antages at have noget klart Begreb, altsaa 1ste og 2det Parti Tallene indtil 100, 3die Parti indtil 30, det mindste indtil 10. Tabel er først lært, eftersom Drengene havde lært selvstændig at udregne, hvad Tabellen giver mekanist; 1ste Parti har lært alle 4 Species i den lille Tabel, 2det Parti de 3 første Species, 3die Parti de 2 første, 4de Parti slet ingen Tabel.

1ste Realklasse.

Dansk. Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg: de 150 første Sider ere læste. Flere Stykker, saavel af den prosaiske som poetiske Deel, ere lært udenad og fortalte paa Skolen i en særstilt Time om Ilgen. I Forbindelse med Læsningen er der daglig holdt Staveøvelser. Der er ialt skrevet 40 Diktatsfile, som Ord for Ord ere blevne gjennemgaede og af Disciplene selv rettede paa Skolen, hvorpaa de af Læreren ere blevne gjennemsete hjemme og Kettelerne efter gjennemgaede paa Skolen.

Tydsf. Hallagers ABC. Med særligt Hensyn paa at bøje Organet for Udtalen, som ogsaa er indøret chormæssigt, ere 100 Sider læste og oversatte. Enkelte Disciple have lært Vers udenad.

Religion. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie indtil Kong. Salomons Død.

Geographi. Blanckensteiners Atlas. En Udsigt over Vand og Land, Højder, Lavlande, Floder, Produkter.

Regning. De fire Species i ubenævnte Tal. I Division er i Reglen kun 1 Taltegn anvendt som Divisor. Hyppige Øvelser i Hovedregning.

2den Realklasse.

Dansk. Funchs Læsebog. 2 Timer ere ugentlig anvendte til Læsning og Analyse; 2 Timer til Fortælling af udenadlærtte Stykker: Nr. 14, 17, 18, 20, 22, 23, 29, 30, 37, 38, 39, 59; 1 Time til Vers: Agnete, Torbisten og Fluen,

den danske Solbat, St. Laurentius, Bondebrennen synger, Heste, stoen. Af Grammatiken er gjennemgaaet den enkelte Sætning, og af Taledelene: Artiklerne, Substantiverne, Adjektiverne og Verberne. Hver Uge 2 Diktatstile, som strax efter at de vare strevne, ere gjennemstavede høit af Læreren og Feilene bemærkede af Disciplene med Blant, derpaa rettede af Læreren hjemme, og Feilene paam gennemgaaede. Ialt 82 Stile.

Tysk. Rungs Lærebog for de lavere Klasser Pag. 55—100, 103—111 og 117—125. Af Rungs Grammatik: Artiklernes og Substantivernes Deklination. En ugentlig Diktatstil og en Alfstriftstil hver 14de Dag hjemme, ialt 60 Stile. Af Digtene i Lærebogen: Nr. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 20, 21, 24.

Religion. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie: Fra Kong Salomons Død indtil Lazarus's Opvækfelse, og forrige Aars Pensum repeteret (forfra til Salomons Død). Nogle Psalmer ere læste dels i den evangeliske Psalmebog, dels i Funchs Lærebog, nemlig: Ps. om Skabelsen, Forsynet, Christi Fødsel, de ellsige tre Konger.

Historie. Af Bohrs Lærebog i den gamle Historie: Stykkerne Babylon, Phoenicerne, Cyrus, Egypterne og Sambyses, Slaget ved Thermopyla med sin Indledning.

Geographi. Indledningen til Verdensdelene repeteret. Efter Welschows Lærebog: Danmark, Norge og Sverrig.

Naturhistorie. Stroms Lærebog om Pattedyr og fugle.

Regning. De fire Species i ubenærnte Tal. Benærnte Tal ere kun anvendte ved Øvelserne i Hovedregning. Den større Tabel er indøvet men ikke lært efter Bog.

Tegning. Frihaandstegning efter Klodser og Fortegninger.

Die Realklasse.

Dansk. Læseøvelser i Funchs Lærebog, af hvilken en stor Del er gjennemgaaet og forklaret. Af samme Lærebog ere de homeriske Fortællinger samt et Par af Eddagens lærte udenad til

Gjenfortælling (Pag. 173—223, 254—255, 240—271). Af De henslægers nordiske Oldsagn er lært Hrolf Krake, Hother, Amleths og Frithjofs Saga. Tolv fædrelandsske og andre Digte ere læste udenad. Af Oppermanns Indledning til den danske Sproglære er læst de tre første Kapitler, og den enkelte Sætning er analyseret. Et ugentligt skriftligt Arbeide har især bestaaet i Gengivelse af en af Læreren foredraget Fortælling.

Tydsf. Rungs Lærebog for de lavere Klasser Pag. 95—158. I Rungs Formlære er lært Deklinationen af Substantiv, Adjektiv og Pronomen, samt Konjugationen af det regelmæssige Verbum med Hjælpeverbene. Ti Digte ere læste udenad. En Distatskil om Ilgen, der mest har bestaaet i enkelte korte løftattelige Sætninger, som først nævntes paa Dansf.

Fransk. Borrings ABC instruetif forfra til Pag. 56, fra Fransk til Dansf og omvendt. Det Vigtigste af Formlæren indtil de passive Verber. I det første Halvaar har Klasjen jævnligt skrevet Afskriftsstile, i det sidste afverlet med Distat- og Staveøvelser.

Religion. Daugaards & Stockholms Bibelhistorie læst ud og de tidligere lærte Afsnitt repeterede. De Psalmer, der ere valgte, slutte sig nærmest til Bibelhistorien; saaledes ere Psalmer læste om Christi Fødsel, Død, Opstandelse, Himmelstift, om Pintsen; desuden nogle Bedepsalmer.

Historie. Bohrs Lærebog i den gamle Historie: Den ældste og græsste Historie til Åar 301.

Geographi. Welschows Lærebog: Den almindelige Indledning, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydsland, Holland, Belgien.

Naturhistorie. Efter Bramsens & Drejers Lærebog: Indledningen, Mennesket, Pattedyr, Fugle.

Regning. Resolution og Reduction. De fire Species i ubenavnte og benavnte Tal med tilsvarende Hovedregningsøvelser. Den større Tabel er lært.

Tegning. Frishaabstegning efter Fortegninger, Baser og Kledser.

De Realklasse.

Dansk. Læseøvelser efter Holsts prosaiske Læsebog. Nogle Digte af Barfods poetiske Læsebog ere lært udenad. Begge Læsebøger ere benyttede til Øvelser i Sætningsanalysen. Fortælling efter Oehlenschlägers Oldsagn. Oppermanns Indledning indtil § 9. I Begyndelsen af Året 2, senere kun 1 Stil ugentlig; i alt herved 50, af hvilke, foruden et Par Diktatstile, den første Halvpart har bestaaet i Gjengivelsen af en af Læren forebragten Fortælling, den anden i Beskrivelser.

Tydk. Af Mager's Læsebog for 2det Års Kursus er læst omtrent 50 Sider. Nunng's Formlære med Undtagelse af Kjønnet. Nogle Digte af Læsebogen ere lært udenad og tillige benyttede til mundilige Øvelser og Tilopgaver. AnalySEN har især beschæftiget sig med Formlæren, anvendt paa den enkelte Satning. 20 Diktatstile og 16 Oversættelser fra Dansk til Tydk.

Franck. Af Hallagers ABC, læst P. 57—97. Af l'histoire du petit Jeannot P. 11—21 fra Franck til Dansk og omvendt. Af Grammatiken er gjennemgaaet Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. 36 Diktatstile.

Religion. Balles Lærebog. 1. 2. 3. 4. 8 Kap. Af Herslebs større Bibelhistorie fra Jesu Fødsel til Apostlenes Gjerninger. Luthers Catechismus og nogle Psalmer.

Historie. Efter Bohrs Lærebog i den gl. Historie: Rom's Historie. Efter mundligt Foredrag og Examination: Den nordiske Sagnhistorie og den indre Forfatning hos de nordiske Folkeslag i den hedeniske Tid.

Geographi. Welschow's Lærebog: Fra Schweiz til Asien. En Udsigt over Europas Bjerge og Flodsystemer, samt over Forholdet mellem de europæiske Staters Størrelse og Folkemængde.

Naturhistorie. Bramsens og Drejers Lærebog: Krybbyr og Insekter.

Regning. De fire Species i Brok, og tilsvarende Hovedregningsøvelser.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegninger, Basær og Klobser.

1ste studerende Klasse.

Latin. Efter Madvigs Grammatik, det Vigtigste af Formlæren. Af Borgens Læsebog de fire første Affnit, hvorfra dog enkelte Stykker og Exemplarer ere forbigaade; desuden de 10 første Fabler. I Reglen 2 Stile ugentlig.

Dansk. Holsts prosaiske Læsebog. Analyse af den udvidede Sætning, hvorhos Interpunctionslæren practist er blevet indøvet. Op per man n s Indledning til § 9. Øvelser i Fortælling efter Dohleuslægers nordiske Oldsagni samt Læsebogen. Af Barfods poetiske Læsebog ere en Del Digte læste udenad. De skriftlige Opgaver have været følgende.

- 1) En Dag paa Landet.
- 2) Beskrivelse af min Skolevej.
- 3) Beskrivelse af en Muin.
- 4) Kruffen gaaer saa længe til Vandet, til den kommer hankeles hjem.
- 5) En Spabaseretur i Frederiksberg Have.
- 6) Fattigmands Bolig.
- 7) Moppenes Vandring.
- 8) En Isdebrand.
- 9) En Vandring med en Trættehær.
- 10) En Beskrivelse af et Skibbrud.
- 11) En Historie om en Hunds Trostlab.
- 12) En Sammenligning mellem et Dampstib og et Seilstib.
- 13) En Taarnwægters Betragninger.
- 14) Et Ophold i en Skov under et Tordenveir.
- 15) At beskrive Udsigten fra Wolden over Vesterport.
- 16) Mit Bord fortæller sin Historie.
- 17) Krigerens Afsked. Kongens Nytorv.
- 19) Soldaterliv.
- 20) Den kluge Sultan (efter en Oplæsning).
- 21) Et Stykke af „de twende Kirketaarne“ omarbeidet til Prosa.
- 22) Min Broder sit saa underlige Tanke.
- 23) Hvorsedes stal Danmark forvinde Tabet ved Eckernførde?
- 24) Hvilke gode Egenskaber havde Jædernes første Konge, Saul?
- 25) En ærgerlig Historie.
- 26) Hoi over Hoi sagde Kjællingen, hun pidssede sin Kat.
- 27) Naar viste Romerne sig storst, enten naar de havde seiret, eller naar de havde tabt?
- 28) Døvenskabs Folger, oplyst ved Exemplarer.
- 29) En Storytur.
- 30) Krigerens Hjemkomst.

Tydsk. Magers Læsebog 2det Kurjus Pag. 191—196, 203—215, 218—231, 264—272, 130—136, 162—191. Rungs Formlære indebefattet de uregelmæssige Verber. Om-

trent 20 Stile ere strevne med specielt Hensyn til de Afsnit i Grammatiken, der netop indvredes. En Del Digte ere gjennemgaaede og læste udenad.

Franst. Af Bjerrings Lærebog 20 Fabler af Perrin og 50 Stykker af l'histoire du petit Jeannot fra Franst til Danst og omvendt. Af Borrings ABC, fra Dialogues til le colporteur et les singes; af Borrings Grammatik Formlæren undtagen Reglerne for Kjønnet, og af Stiloverserne 1ste Afsdeling til Nr. 38 mundlig og skriftlig.

Religion. Balles Lærebog, 1. 2. 3. 4. Kap. Af Herslebs større Bibelhistorie forsra til Exilet. Luhrs Catalogus til Daaben. Nogle Psalmer:

Historie. Den gamle Historie efter Bohrs Lærebog. Geographi. Welschows Lærebog: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tyskland, Holland, Belgien, Storbrittanien og Irland, Frankrig, Schweiz, Italien, Østerrig, Tyrkiet og Grækenland.

Naturhistorie. Ester Bramsens & Drejers Lærebog: Krybdyr, Insecter og Bloddyr.

Regning. De fire Species i Brøk. Reguladetri i hele og brudne Tal.

5te Klasse A. (studerende Afdeling.)

Latin. Af Madvigs Gram. Formlæren. De syntaktiske Negler indvede ved Stile (Henwed 80). Af Borgens Lærebog 42 Smaafortællinger. Af Cæs. de bell. Gall. 1ste Bog, 36 Kapitler.

Græsk. Bergs Lærebog for de første Begyndere til Pag. 51. Bergs Schema til den gr. Formlære. 1 Stil ugentlig.

Tysk. Magers Lærebog, 2det Åars Kursus, Pag. 231—239. 276—308. 93—96. 120—130. 110—116. Af Rung's Gram. Formlæren; af Nyt Læren om Kjønnet og de sammensatte Verber. Omrent 20 Stile.

Ste Klasse B (Realafdeling).

Tydk. Magers Læsebog, Det Kurfus, 110 Sider. Desuden have de fremmeligere blandt Disciplene paa egen Haand læst Stykker af Klassikerne og andre tydste Dækker, hvori de engang maanedligt ere blevne examinerede. Rung's Forml. og Synt. gjennemgaet. Udenad er lært 6 større poetiske Stykker (Schillers og Goethes Ballader og Romancer). Mundlig Øvelse i Vers. fra Dansk til Tydk. De skriftlige Arbeider have dels bestaaet i at oversætte fra en opgivne dansk Text til Tydk (23 hjemmedarbeidede Stile), dels i Extemporalstile (28), hvis Text Disciplene først havde skriftligt oversat fra Tydk til Dansk. De blevne rettede haade med Hensyn paa det danske og tydste Sprog.

Engelsk Mariboes little Jack fra det 78de Stykke og Bogen ud. Rosings Forml. 1 ugentlig Diktatsfil.

Danmarks Historie. Allens Lærebog till Åar 1397.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegninger, Baser og Klebser. Geometrisk Tegning.

Ste studerende og Realklasse i Samling (A & B).

Dansk. 7 Digte af Holsts poetiske Læsebog lært. Holsts prosaiske Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. Bojesens Sproglære. Snedorff-Birch's Retskrivningslære til Læren om Skilteguene. 1 Stil om Ugen. De skriftlige Opgaver have været følgende:

- 1) Udsigten fra Nørrevold ud over Landet.
- 2) De vigtigste Husdyr hertillands og deres særegne Nutte.
- 3) En Taarnvægters natlige Betragtninger.
- 4) De morsomste Bornelege, ordnede efter Årstiderne.
- 5) „Fregatten Ornen Brænd“ efter Herz's Digt.
- 6) Det Ydre af Thorvaldsens Museum.
- 7) Kong Salomons Historie.
- 8) Et Brev fra min Broder, som er ved Hæren.
- 9) Et Billede af Livet i en Landsby ved Solnedgang.
- 10) Straffet Hovmod.
- 11) „Den engelske Capitain“ af C. Bagger (i Prosa).
- 12) Naar Enden er god, er Altig godt.
- 13) „Vandsfaldene i Huseværn“ (efter Molbech).
- 14) At fremsette Erempler paa Farer, som Naturen udsætter Menneskelivet for.

- 15) En Beskrivelse af Rosensfamilien (opgivet af den naturhistoriske Lærer). 16) Et Juletræ. 17) At udvise og ved Erempler oplyse, hvorledes Mod og Aandsnærverelse frelse i Førens Dilekt. 18) En Beskrivelse af Himmelbjørget (efter Blücher). 19) En Kluds Levnetsløb. 20) Færdselen paa Gaden, seet fra mit vindue. 21) „Medfarten i Sala Solv værk“ (efter Molbech). 22) En Beskrivelse af de Treer, som før have dannede, og af dem, som nu danner vores Skove (naturhistorisk Opgave). 23) Jagt paa en Tribyter. 24) En enlig Vandring paa Landeveien ved Nætterid. 25) Kong Achabs Historie. 26) En Fiskers Liv. 26) En ulykkelig Hændelse ved Skovtæb. 28) Falst slaaer sin egen Herre paa Hals. 29) Slaget ved Hemmingstedt (efter Molbech). 30) og 31) „Den Undvegne“ af Chr. Winther (forandret til Prosa). 32) En Auction. 33) En By under Opførelse. 34) En Kamp imellem en Løve og en Slange. 35) Et Torbenveir imellem Bjergene. 36) At giengive Indholbet af Paludan-Müllers Digt „Slaven“. 37) De fire Menneskealderne. 38) En Vinteraften, tilbragt i Selskab med nogle af mine Klassefæller. 39) Livet ombord paa et Skib med Udvandrere til Amerika. 40) Nedblif på Jordens fra en Luftballon. 41) Efterat have meddelt en ubetydelig Tildragelse af det daglige Liv at vise, hvorledes Rygtet overdrov og forvæsede den (Brevform). 42) Solens Opgang, seet fra et højt Punkt.

Fransk. Borrings Lærebog for Mellemklasserne: forfra til Pag. 56, fra Fransk til Dansk og omvendt. Af Borrings Grammatik hele Formlaeren og efter mundtligt foredrag Noget af Syntaren. Af Borrings Stiløvelser: Iste og 2den Afdeling indtil § 9, saavel mundtligt som skriftligt.

Religion. Balles Lærebog 5. 6. 8. Kap. Af Herslebs store Bibelhist.: fra 5te Afdeling i det gamle Testamente til Bjergprædikenen. Luthers Catechismus og nogle Psalmer.

Historie. Middelalderens Historie efter Bohrs Lærebog. Geographi. Welckow's Lærebog: Den almindelige Indskæning over hele Europa.

Naturhistorie. Plantelæren efter Bramsen og Drejer.

Regning. Repetition af de 4 Species i Brof, blandede Opgaver af Reguladetri i Brof, omvendt og sammensat Reguladetri, det almindeligste af Procents- og Rentesregning. Bogstav-regning. Hovedregning.

6te Klasse A. (studerende Afdeling).

Latin. Cæs. de bell. Gall., 4de Bog. Cicer. or. pro S. Roscio Amerino. Af Madvig's Grammatik er Formlæren repeteret indtil Ordbanelseslæren og af Syntaren læst det første Afsnit. 3 Stile om Ugen.

Græsk. Bergs Lærebog for Begyndere til Verba paa μι. Af Bergs Lærebog (Det Års Kursus) til 5te Afsnit Nr. 6. Af Tregders Formlære er læst, hvad der vedkommer den attiske Dialekt. En Stil om Ugen.

Tysk. Af Nungs Lærebog: Pag. 65—84, 235—237, 263—276, 276—287, 287—299, 299—307. Formlæren repeteredes og Sætningslæren indøvedes. Omrent 20 Stile.

6te Klasse B. (Rea. afdeling).

Tysk. Af Magers Lærebog (Det Kursus) 108 Sider. Desuden have samtlige Disciple efter eget Valg læst enkelte større Stykker af Klassikerne, hvori de den første Skoledag i hvert Maaned ere blevne examinerede. (Schillers: „Cabale und Liebe“, „Maria Stuart“ og „Jungfrau von Orleans“; Goethes: „Götz von Berlichingen“, „Egmont“, „Nette als Onkel“, et Stykke af „aus meinem Leben“, Stykker af Hoffmanns Serapionsbrüder“; Hauffs Noveller; Fortellinger af 1001 Nat. De vigtigste Afsnit af Bresemanns Grammatik ere gjennemgaaede og praktisk indøvede. Mundtlig Oversættelse fra Danskt til Tysk. Skriftlige Arbeider: 24 Stile skrevne hjemme, dels efter opgiven Danskt, dels som selvstændig Ubarbejdelse. 19 Stile skrevne paa Skolen, dels efter opgiven Danskt, dels efter Oversættelser fra Tysk, som Disciplene have udarbeidet hjemme, og som siden ere rettede.

Engelsk. Af Rosings „Engelske Læsestykker“ forsra til Pag. 97. Rosings Formlære. En Stil om Ugen.

Danmarks Historie. Allens Lærebog til 1660.

Naturhistorie. Efter Bramsens og Drejers Lærebog repeteret Pattedyr, Insekter og Bloddyr.

Regning. Blandede Opgaver af Reguladetri i Brok; Procent- og Rentes-Regning; Selskabs- og Thara-Regning, samt Begyndelsesgrundene i Veresregning; Hovedregning.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegninger, Baser og Klobser. Perspektivlæren er gjemmemgaaet og anfuelegjort.

6te studerende og Realklasse (A & B).

Dansk. Afskillige Dele af Holsts poetiske Lærebog ere læste udenad. Samme Lærebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Den 22., 23. og 24. Lection af Borgens Veiledening ere mundtligt gjemmemgaaede og indevede. Bojesens Sproglære og Snedorff-Birchs Retskrivningslære til Afsnittet om Versemaalene. En Stil om Ugen. Stileopgaverne have været følgende:

- 1) En med Seir hjemvendende Hørs Modtagelse af Kongen og Folket.
- 2) En Vandring langsmed Sundet ved Daghey.
- 3) Et Besøg i en Fabrik.
- 4) En Scene af de Vildest Liv i det indre Afrika.
- 5) En Betragtning af Nattehimlen.
- 6) Hvad tjener til en Byes Forstjernelse?
- 7) „Bortreisen“ efter C. Baggers Digt.
- 8) Øver Bognen eller Skibet Mennesket først Nutte?
- 9) Fortrædeligheder med en gammel Paraphy.
- 10) Føraarets Forkydere.
- 11) En Søreise langs Sydkysten af Middelhavet med Opgivelse af de vigtigste Anløbssteder.
- 12) Om Vigtigheden af store Floder for et Land.
- 13) „Et Familiestykke“ efter H. C. Andersens Digt.
- 14) En Forpost-sægtning.
- 15) Hvornaar lyde Kirkeklokkerne?
- 16) En Beskrivelse af Jyllands Vestkyst.
- 17) Forfolgelse af en Krybshytte.
- 18) En Skibbrudens Opheld paa en øde Ø.
- 19) Vi fore vild i Sneføget (nærmere Omstændigheder).
- 20) Hvilke Missomme-ligheder fører Krigslivet med sig?
- 21) En fjordenhavn Sko-magerdreng.
- 22) En velordnet Stat og et Samfund af Vilde sammenligne.
- 23) København paa Kong Christian II's Tid.

- 24) Et Billede af Livet i en Havn. 25) Hvad har den Rige tilsyneladende, og hvad i Virkeligheden forud for den Fattige? 26) Et Billede af Israelterne paa Vandringen gjennem Ørkenen. 27) Livet i Valhal. 28) „Vestalinden“, efter Valudan-Müllers Digt. 29) En Negeropstand. 30) Med hvilke forskjellige Stemninger kan Soldaten gaae i Slag? 31) En Falkejagt. 32) Ildlos i Theatret under Forestillingen. 33) I hvilke forskjellige Stemninger leer Mennesket? 34) Et Besøg paa et Sommerlandsted en kold Winterdag. 35) Om Guldetts Fordeler og Farer. 36) Eksempler paa Fortrin, som enkelte Dyr i en eller anden Henseende have for Mennesket. 37) Af hvilke Egenskaber maa Hærsøreren være i Besiddelse? 38) Et Sommerlandstab efter en mild Regn. 39) En undsluppen Krigsfanges Hændelser paa Flugten. 40) Bjergmandens Liv.

Franſk. Af Borring's Lærebog for Mellemklasserne Pag. 40—90. Af Bjerrings Samling af lette franſke Læsestykker Pag. 42 og Bogen ud. Efter Borring's Gr. er Formulæren oftere repeteret. Efter Borring's Stiløvelser er der freget en Stil om Ugen.

Religion. Balles Lærebog 1. 2. 3. 4. 8. Kap. Af Herslebs større Bibelhistorie fra Jesu Fødsel til Apostlenes Gjerninger. Luthers Catechismus og nogle Psalmer.

Historie. Efter Kofoeds Udtog: Frankrigs og Englands Historie med sammenlignende og udvidende Distater. En historisk Afhandling om Maanebenen.

Geographi. Efter Belschows Lærebog: Europa og Asien.

Mathematik. Bergs mindre Lærebog i Geometrien. Efter Bergs Arithmetik er gjennemgaaet: de fire Regningsarter, Potenser, Rootstørrelser, Brof, Decimalbrof, Bogstavregning, Kvadratrotssubdragning og Ligninger af første Grad med en og to Ubekjendte. En skriftlig Opgave er besvaret ugentlig.

De Klasse A. (studerende Afdeling).

Latin. Sallusts Calilina. Cic. orat. in Catil. I—IV.
Efter Madvigs Grammatik: Formlæren og af Syntaren det
første Afsnit læst fuldstændigt, det Dyrige lejlighedsvis benyttet
og anvendt. Tre Stile om Ugen.

Græsk. Xenophons Hist. Græc. 5te Bog. Homers Iliad. 1ste Bog. Tregders Formlære er repeteret,
hvorved er medtaget, hvad der vedkommer Homer. Af Madvigs Ordfiningslære er Kasuslæren læst og indøvet ved en
Gang om Ugen at oversætte skriftligt de tilsvarende Stykker af
Bergs Crempelsamling. Under Læsningen af Forfatterne er
iøvrigt stadigt henvis til Syntaren.

Tysk. Foruden et Stykke af Nungs Læsebog er læst
Schillers Wilhelm Tell. Formlæren og Syntaren efter Nung.
Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tysk. Omrent 20 Stile.

De Klasse B. (Realafdeling)

Tysk. Som 6te Realklasse.

Engelsk. Af Rosings Læfestykker fra Pag 138 og
Bogen ud. Af W. Irwings The sketch book: de tre første
Stykker og Rip van Winkle. Af Marryats The children
of the new forest, de 5 første Kapitler. Mariobœs engelske
Formlære. En Stil om Ugen.

Danmarks Historie. Hele Allens Lærebog.

Negning. Det i den foregaaende Klasse Lærte er repe-
teret og udvidet i vanskeligere Opgaver. Det begyndte Kursus i
Vorekregning er fortjat. Hovedregning.

Tegning. Som i 6te Realklasse.

De studerende og Realklasse i Samling (A & B).

Dansk. Af Borgens Veiledning Pag. 65—84 samt
Tilægget (de 4 Eccliser). En Del Stykker af Holsts
poetiske Læsebog ere opslæste og gjennemgaaede. Der er jævnlig
holbt mundtlige Foredrag af den beskrivende Art. Et og andet
Digterværk (J. L. Heiberg, Poul Møller) er forelæst og for-
flaret. Bojesens Sproglære. Sneedorff-Birchs Ret-

- strivningslære. En Stil om Ilgen. Opgaverne have været følgende:
- 1) Om Vigtigheden af at være fortrolig med sit Fædrelands Historie.
  - 2) Søslaget var tilende.
  - 3) Fabelen om Vandringemanden, Tigeren og Krokodille fremstet, forklaret og oplyst ved Erempler af Livet.
  - 4) En nærmere Stadsfæstelse af de Ord af Th. Taarup: „En Grønlands arme Son vil bytte sit golde Hjeld med forrigt Land, et Marmorslot er ham hans Hytte, og Hjelbet er hans Kanaan.“
  - 5) En Dagdrivers Liv.
  - 6) At eftervise de Grader, som finde Sted i Naturen fra den laveste til den højeste Skabning.
  - 7) En Barrakades Bestormelse.
  - 8) Hvad volder ialmündelighed Rygters Opkomst og Udbredelse, samt hvad er sædvanligvis deres Folger?
  - 9) Ombord paa et Skib i Windstille.
  - 10) Indholdet af Holbergs „Jacob von Tyboe.“
  - 11) En Skildring af en politisk Walghandling tilligemed en Fremstilling af dens Betydning.
  - 12) Hvorvidt kan en Synd eller Drift siges at eie et Menneske?
  - 13) Skovensomhed.
  - 14) Hvorledes kan det Ordsprog „Enhver bliver salig ved sin Tro“ misforstaes og misbruges?
  - 15) En Figursal med de vigtigste af Thorvaldsens Billedstøtter.
  - 16) Skildring af en øde Egn.
  - 17) En Tale, holdt af den ældste Son i eget og Søsændes Navn for at frelse en gammel Hund, som af Faderen var bestemt til at skydes.
  - 18) En Torvebonde.
  - 19) Et Sammentræf med en legenlig Svag, men aandelig Stark.
  - 20) Hvilke Grupper af Danmarkshistorien ere især valgte til Stof af vores Digttere? af hvem? og i hvad Form?
  - 21) Dyrelivet i et hult Træ.
  - 22) Sammenlignende at stådte Trellene Grib og Karker i Dehleßlägers Hakon Jarl.
  - 23) Hvilke Fyrster har Historien givet Tilmavnet den Store, og med hvad Net?
  - 24) Skolens aarlige Ferier og deres førstilte Præg.
  - 25) Hvilke Kræfter har et lille Folk i Faren Stund at sætte sin Lid til?
  - 26) Et Myteri ombord paa et Orlogsskib.
  - 27) Et omreisende Skuespillerelskab.
  - 28) Hvilket Forhold ber finde Sted imellem Officerer og Soldater?
  - 29) Et Besøg i mit Fædrehjem efter lang Fraværelse, og esterat det havde fåstet Eiermand.
  - 30) „Hvad kan det nytte?“
  - 31) Hvorvidt kan Lykken udøve en lammende Indflydelse paa Mennesket?
  - 32) Nærmere at vise Forskjellen

imellem Trællene i det hedenste og Tyndet i den christelige Husstand. 33) Min Stemning ved Budstabet om, at min Broder var falden i Kampen imod Fædrelandets Fjender. 34) En Gjendrivelse af den Østring, at det er højdeligt at læse Vers. 35) Guldbøfferne. 36) Hvorledes maa Landsforræderen være tilmøde, hvad enten hans Planer lykkes eller ikke? 37) Vikingen i sin Hal en Vinteraften. 38) Hvilke Fordele tilbyder Livet i Hovedstaden fremfor Livet i en lille Kjøbstad. 39) Ester en Skildring af Arabiens ældre Religioner at fortælle Muhameds Liv og Lære. 40) Godfolkets Betydning i Krigen. 41) Haldne Krigeres Forbefærd.

Franst Af Borring's Lærebog for Mellemklassen, Pag. 151—163. 188—201. og fra Pag. 234 og ud. Af Bjerlings franske Lærestykker fra Pag. 50 og ud. Af Borring's Grammatik, Tornisteren, og af Syntaren især hvad der nærmest hensører til Verbet og Pronominerne. Af Borring's franske Stiløvelser, dels mundtligt, dels skriftligt oversat fra Nr. 23 til Nr. 31 og fra Nr. 65 til Nr. 75.

Religion. Apostlernes Historie og Indholdet af det Nye Testamente's Historie er gjennemgaaet, idet Hervælss Bibelhistorie blev lagt til Grund. Iste Brev til Korinthierne er udførligere gjennemgaaet. Af Valles Lærebog er læst det 5te og 7de Kap., idet Aflæsningsnoterne dertil bleve nedstrevne. 1 maanedlig Afhandling.

Historie. Efter Kofoeds Udtog: Sverrig fra 1523, Rusland, Preusjen, Polen, Ungarn, det tyrkiske Rige, det græske Keiserdomme, Arabers, Persers, Mongolers Historie, Portugal, Spanien, Thysland, Helvetien og Italien.

Geographi. Efter Welschow's Lærebog: Asien, Afrika, Amerika, Australien.

Mathematik. Bergs mindre Lærebog i Geometrien er repeteret. Af den større Lærebog er læst Afsnittet om proportionale Figurer. Af Bergs Arithmetik er der gjennemgaaet til det 14de Kap. (med enkelte Undtagelser). 1 Opgave er besvaret om Ugen.

Physik. Ligevegtslæren efter Silfverbergs Lærebog
(Pag. 1—85.)

Sede Klasse.

(Bogst. A betegner Kandidaternes Parti.)

Latin A & B. Liv. 21de Bog. Cic. Cato major og Lælius. Virg. Aen., 3die og 4de Bog. Hor. Ep., 1ste Bog. Madvig's latinste Sproglære, Moriz's Mythologi, og Boje-sens latinste Antiquiteter til „det borgerlige og private Liv.“ Skrevet 80 Stile, og 30 Oversettelser fra Latin til Dansk.

A. Tac., de Germania. Virg. Aen. 1ste Bog. Hor. Od. 3die Bog. Hor. ars poëtica.

Candidaterne opgive til examen artium: Liv. 21de, 22de og 23de Bog. Sall. Catilina. Tac. de Germania. Cic. de officiis, 1ste, 2den og 3die Bog; Cato; Lælius; in Catilinam or. I.—IV.; pro lege Manilia; pro Archia. Virg. Aen., 1ste, 2den, 3die, 4de og 6te Bog. Hor. Od., 1ste, 2den og 3die Bog; Ep., 1ste og 2den Bog; ars poëtica.

Græsk. A & B. Herodots 1ste Bog. Lysias's Tale mod Eratosthenes. Homers Odyssee, 3die og 4de Bog. Madvig's græske Ordføningsslæres andet Afsnit til Kapitel 7. (Tempus- og Moduslæren). Formlæren repeteret, af øverste Parti efter Lange, af nederste efter Tregdler. I Boje-sens Antiquiteter er læst den heroiske Tidsalder, Foreningspunkter for hele Hellas og for enkelte Dele deraf, Kolonialforhold, samt enkelte Dele af de attiske Antiquiteter.

Candidaterne opgive til examen artium; Herodots 1ste Bog. Xenophons Hellenica, 3die og 4de Bog; samme Forfatters Symposium. Platons Phædo. Lysias's Taler mod Eratosthenes og Algoratos. Sokrates's Areopagiticus. Homers Iliades 9de og 11te Bog, Odysseens 3die, 4de, 9de, 10de og 12te Bog.

Hebraist. A. Det anordnede Pensum, samt Psalme 118 og 119, saavelsem Propheten Zephania.

B. Det Vigtigste af Formlæren (efter Whittle), samt Genesis Kap. 1 og 2.

Dansk. De vigtigste Forfattere i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede ere gjennemgaede, og Prover paa deres Arbeider oplæste. Omkring disse Forfattere ere de almindelige litterærhistoriske Betragtninger, som Tidsalderen gav Anledning til, grupperede.

Mundtlige Foredrag ere holdte af Disciplene over selvvalgte Emner, og de ere i samme Time blevne bedømte af Veneren.

Hveranden Uge er en Stil leveret. Følgende Opgaver ere besvarede: 1) Historiferen og den nationale Diger i Forhold til Folkets Sprog, Sæder og politiske Tilstand; 2) Om Månespillet Brug og Betydning. 3) Hvad forstaer man ved Charakterens Selvtændighed, og til hvilke Mangler i Charakteren staar den i Modsetning eller kan den udarte? 4) En Scene i et Leiebibliotek. 5) Om Adelens Udvikling og politiske Betydning. 6) Hvorvidt gives der Sphærer i Livet, i hvilke det er ligegyldigt, enten man handler paa denne eller paa hin Maade? 7) Tør man opstille den Regel, at Niemedet helliger Midlet? 8) Sokrates som Borger og Philosoph. 9) At belyse de vigtigste Charakterer i Komedien „Erasmus Montanus“, samt deres Forhold indbyrdes. 10) Danmarks Udstrekning til de forstjellige Tider siden 1397. 11) Munkelivets gavnlige og skadelige Virkninger. 12) Hedenstabels og Christendommens Kamp i Norden. 13) At paavise de satiriske Hovedpunkter i Wessels „Kjerlighed uden Strepper“ (gjennemgaet forud). 14) At bedømme Orthsproget: „Man skal synge med de fugle, man er iblandt“. 15) Er det sandt, at Kulturen bidrager til at fordærre Menneskeslægten? 16) Hvilkens Forstjel er der mellem den ikke-christelige og christelige Betragtning af Ulykke og Ord. 17) Hvorfor er det saa vanskeligt at lære sig selv at kende? 18) At anstille Betragtninger over det Udsagn: „Som man reder saa ligger man“ (gjennemgaet forud).

Tydst. Schillers Jungfrau von Orleans og Piccolomini. En Del af Goethes Göz von Berlichingen. Mundtlig Øvelser i at oversætte fra Dansk til Tydst. Formlæren efter

Nungs, Syntar efter Bresemanns Lærebog. 1 Stil hveranden Uge.

Fransk. Cinq Mars, ved A. de Viguiy, Pag. 142—320. Borring's grammaire française. Dels med dels uden Forberedelse har Klassen oversat fra Danst til Frans efter Borring's Stiloverser den 2den og 3de Afdeling, samt strevet 1 Stil hveranden Uge.

Religion. Bibelhistorien er repeteret efter Hersleb; Apostlenes Tidsalder er noiere udviklet under Læsningen af Apostlenes Gjerninger i Grundspørgs. Indholdet af det nye Testamente Skrifter er behandlet udsorligt. Ved den systematiske Ordning og Udvifling af den christelige Lære er Balles Lærebog lagt til Grund; Anmærkninger dertil ere nedstrevne. 2 Afhandlinger maanedlig.

Historie. A & B. Efter Kofoeds Udtog: den gamle Historie, og af den nye Frankrigs og Tysklands, samt Norges og Danmarks Historie (efter Allens Lærebog). A. Resten af Kofoeds Udtog.

Geographi. Welschows Lærebog. A & B. Europa. A. Resten af Lærebogen.

Mathematik. Ængste Parti har i Geometrien læst Afsnittet om Figurers Fladeindhold, i Algebra Ligninger af 1ste og 2den Grad, samt repeteret det i de foregaaende Klasser Læste.

Med ølbeste Parti er det hele Kursus blevet underkastet en udvidende og fuldstændiggjorende Repetition. Begyndelsesgrundene af Algebraens Anwendung paa Geometrien ere foredragene, og det hele Pensum indovet gjennem en Mængde Opgaver, der dels ere løste i Timen, dels skriftligt behandlede hjemme.

Physik. B. Som 7de Realklasse.

Bed den offentlige Examens i Året 1848 var Skolens Discipeltal 202. I Årets Løb ere indkomne 58. Skolen har nu 213 Disciple, der ere saaledes fordele i Klasserne:

8de	kl.	13.
7de	—	13 (5 Realdisciple).
6te	—	18 (6 — —).
5te	—	24 (12 — —).
Istest.	—	18.
4de R.	—	22.
3de R.	—	29.
2denR.	—	27.
1ste R.	—	27.
Forbered.	—	22.
<hr/>		213.

Torsdagen den 19de Juli kl. 4 proves i Skolens Locale, Værelset Nr. IV de til Optagelse anmeldte Disciple.

Fredagen den 20de Juli om Eftermiddagen kl. 6 bekjendtgøres Examens Udsalg og Omslytning foretages.

Derefter begynde Sommerferierne, som vedvare til Onsdagen den 15de August, da det nye Skoleaar tager sin Begyndelse.

Enhver, der interesserer sig for Skolen, navnlig Disciplenes Forældre og Foresatte, indbydes til at bevre saavel Examens som Slutningshøitideligheden med deres Nærværelse.

H. G. Bohr.

Gramens-Schema.

Skrifstlig Examen.

Nr.	Torsdagen d. 10de Juli.	Nr.	4-7. Historisk Udarb. . VII. 6. Dansk Stil . . . VI. 8-10. Lydsk Stil . . . VIII. 12-2. Mathem. Udarb. VIII. 4-8. Latinus Stil . . . VIII.
10.	9-12. Latinus Version . . . VIII. 12-2. Religions Udarb. VIII. 6 8-11. Latinus Stil VII A og VI A.	6.	4-7. Dansk Stil . . . VI. 8-10. Lydsk Stil . . . V A. 11-2. Latinus Stil . . . V A. 9. 12-2. Lydsk Stil . . . V B. 3. 8-11. Latinus Stil . . . I St. 12-2. Tableregning . . . I St.
10.	8-12. Latinus Version . . . VIII. 4-8. Religions Udarb. VIII.	5.	8-11. Dansk Stil . . . IV R. 11-1. Tableregning . . . IV R.
6	8-11. Latinus Stil VII A og VI A.	4.	4-5. Fransk Diktat . . . IV R.
4	8-10. Lydsk Stil VII B og VI B.		Fredagen d. 11de Juli.
3	4-7. Dansk Stil . . . VII.	4.	8-11. Græst Stil VII A. VI A, V A.
6.	4-7. Historisk Udarb. . VI.	10.	9-11. Engelsk Stil VII B, VI B, V B.
4	10-1. Dansk Stil . . . V. 4-6. Fransk Stil . . . V.	6.	11-1. Fransk Stil . . . VI. 4. 12-2. Tableregning . . . V. 3. 8-11. Dansk Stil . . . I St. 11-1. Lydsk Stil . . . I St.
	Torsdagen d. 12de Juli.	5.	8-11. Lydsk Stil . . . IV R.
7.	8-10. Fransk Stil . . . VIII.	2.	8-10. Dansk Stil . . . III R. 10-12. Lydsk Diktat . . . III R.
10.	4-8. Historisk Udarb. VIII.		12-2. Tableregning . . . III R.
4	8-10. Lydsk Stil VII A og VI A.	8	8-9½. Dansk Diktat . . . II R. 12-1½. Lydsk Diktat . . . II R.
10.	8-10. Tableregning VII B og VI B.	11.	11-12½. Dansk Diktat . . . I R.
1.	10-12. Fransk Stil . . . VII.		

Mundtlig Examen.

Nr.	Mandagen d. 16de Juli.	Nr.	8-10. Regning . . . II R. 10-11. Regning VII B og VI B.
2.	8-10½. Dansk . . . I R. 1-2. Engelsk . . . VII B. 4-6. Dansk . . . I St.		12-2. Mathematik . . VII. 4-5½. Physik . . . VIII. 5½-8. Physik . . . VII.
4.	6½-8. Regning . . . V. 8-11½. Græst . . . VIII. 11½-1½. Lydsk . . . I R.	10.	8-10½. Historie . . . III R. 10½-1½. Historie og Geogra- phi VI.
	4-6. Græst . . . VII A. 6-8. Græst . . . VI A.		4-6. Historie . . . IV R. 6-8½. Historie . . . I St.
6.	8-10½. Fransk . . . IV R. 11½-2. Religion . . . V. 4-7. Fransk . . . V.	11.	4-6½. Lydsk . . . II R.

I det næste Skoleaar ville følgende Bøger blive brugte:

Forberebelsesklassen. B. A. Borgens og Runsg ABC. I Slutningen af Aaret Kl. Funchs Læsebog.

Første Klasse. Funchs danske Læsebog. Hallagers tydste Læsebog. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie. Blonckensteiners Atlas.

Anden Klasse. Funchs danske Læsebog. Hallagers tydste Læsebog. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie. Bohrs Lærebog i den gamle Historie. Belschows Geographi 1847. Blankensteiners Atlas. Stroms Naturhistorie om Patteryr og fugle.

Tredie Klasse. Funchs danske Læsebog. Oppermanns danske Grammatik. Dehlnschlägers nordiske Oldsagn Nungs tydste Læsebog til Brug ved den først Undervisning. Nungs Formlære. Hallagers ABC ved Borring Daugaards og Stockholms Bibelhistorie. Det Nye Testamente. Catechismus. Psalmebog med Tilleg. Bohrs Lærebog i den gamle Historie. Belschows Geographi 1847. Blankensteiners Atlas. Stroms Naturhistorie om fugle, krybdyr og fiske.

Fjerde Klasse. A & B. Holst's prosaistiske og poetiske Læsebog. Dehlnschlägers nordiske Oldsagn Oppermanns danske Grammatik. Magers tydste Læsebog Det Kursus. Nungs Formlære Histoire du petit Jeannot. Hallagers franske ABC. Valles Lærebog. Herslebs st. Bibelhistorie Catechismus. Psalmebog med Tilleg. Bohrs Lærebog i den gamle Historie. Belschows Geographi. Blankensteiners Atlas. Bramsens og Dresers Zoologi og Botanik.

Femte Klasse. A & B. Holst's prosaistiske og poetiske Læsebog. Bojesens danske Grammatik. Sneedorff-Birchs Retskrivningslære Magers tydste Læsebog Det Kursus. Nungs Grammatik. Hallagers franske ABC. Histoire du petit Jeannot. Borring's Grammatik og Stiløvelser. Valles Lærebog. Herslebs st. Bibelhistorie. Catechismus. Psalmebog. Bohrs Lærebog i den gamle Historie. Belschows Geographi. Blankensteiners Atlas. Bramsens og Dresers Lærebog i Zoologi og Botanik. A alene: Borgens lat. Læsebog. Madvigs Grammatik. B alene: The history of little Jack. Rosings Formlære. Allens Lærebog i Danmarks Historie.

Sjette Klasse. A. Cæs. de hell. Gall. od Held. Borgens lat. Læsebog. Madvigs lat Gr. Georges eller Arne-sens lat. Lexicon. Bergs gr. Læsebog 1ste Aars Kursus. Bergs Schema til den gr. Formlære. Holsts poetiske og prosaistiske Læsebog. Bojesens danske Gr. Sneedorff-Birchs Retskrivningslære. Borgens Beleddning. Mager's tydste Læsebog, Det Kursus. Nungs Gr. Borring's fr. Læsebog for Mellemklasser. Borring's Gr. og Stiløvelser. Valles Lærebog. Herslebs st. Bibelhistorie. Catechismus. Psalmebog. Bohrs Lærebog i Middelalderens Historie. Belschows Geographi. Blankensteiners Atlas. Bramsens & Dresers Lærebog i Zoologi og Botanik.

Syvende Klasse. A & B. Holst's poetiske Lærebog. Bojesens danske Grammatik. Snedorff-Birchs Rechtskrivningslære. Borgens Belejning. Magers tydste Lærebog, Det Aars Kursus. Rungs tydste Formlære og Syntax. Borring's franske Lærebog for Mellemlæsserne. Øerrings leste franske Læsfykker. Borring's Grammatik. Borring's Stiloveller. Valles Lærebog. Hørsholm's Bibelhistorie. Catchisnus. Bohrs Lærebog i den nyere Historie. Belschows Geographi. Blankensteiners Atlas. Bergs første Grunde i den alm. Mathematik. Bergs Legetraad i Geometri. A alene: Cæs. de hell. Gall. ed. Held. Cicero. oral. ed. Madvig. Madvigs Grammatik. Bergs græske Lærebog for 1ste og 2det Aars Kursus. Bergs Schema. Tregders Grammatik. Det latinske og Arnesens græske Lexicon. B alene: Bresemanns mindre tydste Grammatik. Rosings engelske Læsfykker. Rosings Formlære. Mariboes engelske Stiloveller 1848. Allens Lærebog i Danmarks Historie. Bramsens & Dregers Zoologi og Botanik.

Ottende Klasse. A & B. Snedorff-Birchs Rechtskrivningslære. Borgens Belejning. Rungs tydste Formlære og Syntax. Enkelte S্যtter af de tydste Klassikere, som nærmere ville blive bestemte. Borring's Grammatik og Borring's Læsbog for Mellemlæsserne. Kossoeds Historie. Belschows Geographi. Blankensteiners Atlas. Valles Lærebog. Hørsholm's Bibelhistorie. Det gamle og det nye Testament. Silsverbergs Lærebog i Physik. A alene: Sall. ed. Bojsen. Cicero. oral. ed. Madvig. Madvigs Grammatik. Xenophons Hellenica 5te Bog. Homers Iliade. Tregders Formlære. Bergs Schema. Bergs Øvelser i at oversætte fra Danskt til Græsk. Rungs større tydste Lærebog. Det latinske og græske Lexicon. B alene: Mariboes Grammatik. Rosings engelske Læsfykker. The children of the New Forest of Marialyt. Mariboes engelske Stiloveller 1848. Magers tydste Lærebog, Det Aars Kursus.

Niende Klasse. Livius ed. Møller 3die Pent. — Horats, Orellis mindre Udgave. Virgil. Æn. Cic. de amicil. og de senect. ed. Madvig. Cic. de. oll. ed. Zumpl. Madvigs Gram. Heinrichsens Opgaver til Oversættelse fra Latin til Danst. Bojesens gr. og lat. Antiquiteter. Moritz's Mythologji. Bergs „nogle attiske Talter.“ Bergs syntaktiske Exempelsamling. Homers Iliade. Plato (hvilken Dialog der skal læses, kan først bestemmes senere). Tregders Gram. Madvigs græske Syntax. Genesis og Lindbergs Gram. og Analyse (for Hæbreernes Bedkommende). Borgens Besledning til Udarbejdelse. Rungs Formlære og Syntax. Vogels Germania. Le comte de Monte-Christo par A. Dumas. Borring's Gram og Stiloveller. Kossoeds Udtog af Historien. Belschows Geogr. Valles Lærebog. Hørsholm's store Bibelhistorie. Novum Testamentum. Bergs Geom. og Arithm. Georges og Arnesens Lexica. Blankensteiners Atlas.